

Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus
Centre of Forest Protection and Silviculture

**ULUKIASURKONDADE SEISUND JA
KÜTTIMISSOOVITUS 2009**
*Status of Game populations in Estonia and proposal
for hunting in 2009*

Koostajad: Peep Männil
Rauno Veeroja

Tartu 2009

SISUKORD

SISSEJUHATUS	2
MATERJAL JA METOODIKA	4
SEIRE TULEMUSED JA KÜTTIMISSOOVITUSED LIIGITI	7
PÕDER (<i>ALCES ALCES</i>).....	7
METSSIGA (<i>SUS SCROFA</i>)	10
PUNAHIRV (<i>CERVUS ELAPHUS</i>)	13
METSKITIS (<i>CAPREOLUS CAPREOLUS</i>)	16
KARU (<i>URSUS ARCTOS</i>).....	19
HUNT (<i>CANIS LUPUS</i>).....	22
ILVES (<i>LYNX LYNX</i>).....	26
REBANE (<i>VULPES VULPES</i>).....	30
KÄHRIK (<i>NYCTEREUTES PROCYONOIDES</i>)	33
KOBRA (<i>CASTOR FIBER</i>).....	35
HALLJÄNES (<i>LEPUS EUROPAEUS</i>)	37
VALGEJÄNES (<i>LEPUS TIMIDUS</i>).....	39
METSNUGIS (<i>MARTES MARTES</i>).....	41
MINK (<i>NEVISON VISON</i>).....	44
TUHKUR (<i>MUSTELA PUTORIUS</i>).....	46
MÄGER (<i>MELES MELES</i>)	47
JAHILINNUD	49
KOKKUVÕTE	52
SUMMARY.....	53

SISSEJUHATUS

Vastavalt jahinduse arengukavale muutub ulukiasurkondade kasutamise korraldamisel väikesemaks riigi ja suuremaks jahimaa kasutaja roll. See puudutab ka enamuse ulukite küttimismahtude määramist, mis tulevikus jahimaa kasutaja otsustada on. Samas jääb riigi osaks jahimaa kasutajaid selles osas regulaarselt nõustada, ennetamiseks võimalikke ebasoovitavaid tagajärgi.

Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskuse ulukiseireosakonna üheks olulisemaks ülesandeks on asurkondade seisundi jälgimine ja ettepanekute tegemine asurkondade soodsa seisundi säilitamiseks ja tasakaalustatud arenguks. Ulukiseireosakond koondab jahimeeste kogutavaid seireandmeid ning teeb nende analüüsil saadud tulemuste põhjal iga-aastaselt soovitusi ulukite küttimismahtude ja –struktuuri määramiseks.

Enamuse meie jahilukiliikide puhul ei saa hinnata nende absoluutarvukust, vaid suhtelise arvukuse muutusi ehk trende. Nimelt on arvamuspõhiselt saadud absoluutarvukuse numbri (siiani nn ametlik loendus) võimalik viga selgelt liiga suur kasutamaks seda jahinduslike otsuste tegemisel. Jahimeeste poolt antavat hinnangut saab aga kasutada ühe näitajana arvukuse muutuste jälgimisel. Mitmete erinevate parameetrite (küttimisstatistika, ruutloenduse jäljeindeks, asurkonna sooline-vanuseline struktuur vaatlusandmete põhjal, pesakondade indeks suurkiskjatel ja kopräl) jälgimise ja võrdluse analüüsi tulemusel saab aga küllalt hästi anda hinnangu asurkonna seisundi muutuste (levik, asustustihedus, sooline-vanuseline struktuur) kohta ning teha selle põhjal küttimeetpanekuid.

Jahipiirkondadele koostatud jahimaakorralduskavad ei täida oma rolli, mis puudutab ulukite kasutuse korraldamist jahipiirkonnas. Ka ulukiseireosakond ei tee oma ettepanekuid jahipiirkondade tasemel, kuna selleks puudub piisav statistiliselt usaldusväärne informatsioon. Seetõttu puudutavad meie ettepanekud väikseima üksusena maakondi.

Käesolev aruanne on kokkuvõte erinevatest ulukite 2008. aasta seirearuannetest, sisaldades osaliselt ka 2009 aastal kogutud seireandmete esmaseid analüüse. Küttimeetpanekud on liigiti erinevad ning sõltuvad vastava liigi kohta kogutava informatsiooni hulgast ja vajadusest. Suurkiskjate kohta käesolevas aruandes

jahimeestele küttemisettepanekuid ei tehta, kuna erinevalt teistest liikidest korraldab nende küttemist ka edaspidi keskkonnaministeerium. Aruandes antakse jahimeestele vaid esmast informatsiooni hundi, ilvese ja karu asurkondades toimunud muutuste ja eeldatavate küttemismahtude muutuste kohta.

Ulukiseireosakond tänab käesolevaga kõiki seireandmete kogumisega seotud jahimehi.

MATERJAL JA METOODIKA

Seirearuande koostamisel on kasutatud erinevate ulukiliikide kütümise, ruutloenduse, tehtud vaatluste ja jahimeeste hinnangupõhise loenduse andmeid. Sõraliste ja suurkiskjate puhul on kasutatud ka kogutud bioproovide vahendusel kogunenud informatsiooni.

Kütümismahu muutus – kütitud isendite arvu suhteline muutus (KM) protsentides võrreldes eelneva jahihooajaga. $KM = 100 * (K_{(A)} - K_{(A-1)}) / K_{(A-1)}$, kus A on aasta. Käesolevas aruandes esitatud 2008. aasta kütümise muutus võrreldes 2007. a jahihooajaga.

Pesakondade arv – kasutatakse suurkiskjate karu, hundi ja ilvese puhul. Välja on toodud vaatlusandmete analüüsi käigus saadud eraldi pesakonnad maakonniti. Kui pesakondade territooriumid asuvad mitme maakonna piires, on pesakond pandud maakonda, kuhu jäi suurem osa pesakonna territooriumist (kus oli tehtud suurem hulk vaatlusi). Karu puhul on välja toodud vaid samaastaste poegade pesakonnad.

Pesakondade arvu muutus – väljendatakse märkidega +, - või =. Muutuste hindamisel arvestatakse kolme viimast aastat. Eriti oluline on see karu puhul, kuna sama emaste põlvkond sigib reeglina iga kahe aasta tagant. Juhul, kui arvu püsiv tõus on selgelt väljendunud kõigil kolmel aastal, on kasutatud ka märki ++.

Siinkohal tuleb arvestada sellega, et pesakondade arvu muutus väljendab olukorda enne jahihooaega, jäljeindeksi muutus ja jahimeeste hinnang arvukuse muutusele aga jahihooaja järgset olukorda.

Jäljeindeks – ruutloenduse käigus loendatud keskmine jäljeradade arv 1 km loendusmarsruudi kohta.

Jäljeindeksi muutus – Erinevate ulukiliikide jäljeindeksite suhteline muutus protsentides (JM). $JM = 100 * (J_{(A)} - J_{(A-1)}) / J_{(A-1)}$, kus A on aasta. Enamustel juhtudel esitatud 2009. aasta jäljeindeksi muutus võrreldes 2008. aasta omaga. Juhul kui liigi jäljeradasid 2008. a. maakondlike ruutloenduste käigus ei kohatud, leiti jäljeindeksi muutus võrrelduna 2007. a loendustega.

Vaata ka:

Ulukite 2009. aasta ruutloenduse andmete analüüs

http://metsad.ee/uso/200906_ulukite_ruutloendus_2009.pdf

Arvukus üldloenduse andmetel – jahimeeste poolt antud hinnanguline isendite arv

Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele – saadud jahimeeste 2009. aasta hinnangupõhise loenduse (nn ametlik loendus) andmete võrdlemisel eelneva 2008. aasta omaga.

Suurulukid

Suurulukite puhul esitavad jahimehed iga-aastaselt hinnangulise isendite arvu jahipiirkonnas.

+ arvukus suurenenud rohkem kui 5% eelmise aasta loendusega võrreldes;

- arvukus langenud rohkem kui 5% eelmise aasta loendusega võrreldes;

= arvukus jäänud samaks. Muutus eelmise aasta loendusega võrreldes on olnud väiksem kui 5%.

Väikeulukid

Väikeulukite kohta esitavad jahimehed iga-aastaselt hinnangu erinevate liikide arvukuse muutustele jahipiirkonnas (1 arvukus tõusnud, -1 arvukus langenud, 0 arvukus jäänud samaks). Jahipiirkondlike hinnangute summana saadud näidu alusel iseloomustatakse arvukuse muutuse trendi järgnevalt:

+ arvukus suurenenud. Maakondliku loenduse summaarne tõus on olnud suurem kui 10% maakonna jahipiirkondade koguarvust;

++ arvukus oluliselt suurenenud. Maakondliku loenduse summaarne tõus on olnud suurem kui 50% maakonna jahipiirkondade koguarvust;

= arvukus jäänud samaks. Maakondliku loenduse summaarne tõus või langus on olnud väiksem kui 10% maakonna jahipiirkondade koguarvust;
- arvukus vähenenud. Maakondliku loenduse summaarne langus on olnud suurem kui 10% maakonna jahipiirkondade koguarvust;
- - arvukus oluliselt vähenenud. Maakondliku loenduse summaarne langus on olnud suurem kui 50% maakonna jahipiirkondade koguarvust.

Küttimissoovitus

↑ - küttimist võrreldes eelmise jahihooajaga suurendada;
↑↑ - küttimist võrreldes eelmise jahihooajaga oluliselt suurendada;
→ - küttida eelmise jahihooajaga sarnaselt (pole põhjust muuta varasemat küttimisstrateegiat);
→ / ↑ - küttida samas mahus või veidi enam;
→ / ↓ - küttida samas mahus või veidi vähem;
↓ - küttimismahtu vähendada;
↓↓ - küttimist oluliselt vähendada.

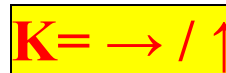
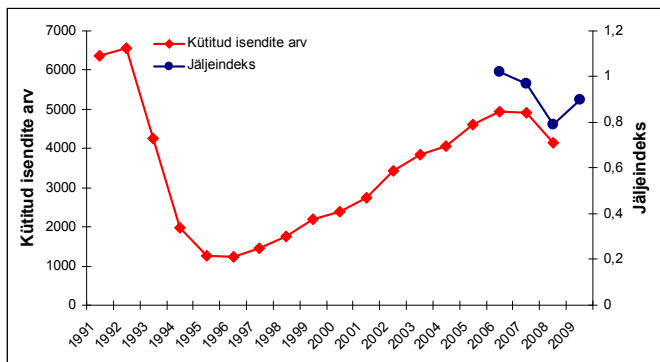
Iga käsitletava liigi juures on hallis kastis esitatud kokkuvõttev hinnang liigi arvukuse muutusele võrreldes eelneva aastaga ja kollases kastis üldistatud soovitus liigi küttimiseks järgneval jahihooajal.

Aruandes esitatud küttimise ja ruutloenduste jäljeindeksite tiheduskaardid on loodud Mapinfo Professional tarkvara abil.

Paljude aruandes käsitletud ulukiliikide kohta kogutud seireandmetest ning läbiviidud rakendusuuringutest saab põhjalikuma ülevaate erinevatest liigi või liigirühma spetsiifilistest aruannetest, mis on avalikusele kättesaadavad pdf failidena Metsakaitse-Metsauenduskeskuse kodulehel www.metsad.ee

SEIRE TULEMUSED JA KÜTTIMISSOOVITUSED LIIGITI

PÕDER (*Alces alces*)

Põdra küttimine aastatel 1991 – 2009 ning ruutloenduse jäljeindeksi muutused ajavahemikus 2006 – 2009.

The number of Moose hunted in 1991 – 2009 and winter track index (tracks per 1 km) in 2006 - 2009.

Tabel 1. Põdra arvukusdünaamikat iseloomustavad näitajad (küttimine, ruutloenduse jäljeindeks ja üldloenduse andmetel) viimastel aastatel ning nende suhteline muutus 2008. a. jahihooajal võrreldes eelnenud aastaga.

Maakond	Küttimine Hunting			Küttimismahu muutus Change in %	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)			Jäljeindeksi muutus Change in %	Loendus Hunters estimation (n)		Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in %
	2006	2007	2008		2007	2008	2009		2008	2009	
Harjumaa	720	682	584	-14,4	1,16	0,88	1,25	41,2	1313	1351	2,9
Hiiumaa	71	96	115	19,8	1,14	1,19	1,26	6,0	331	323	-2,4
Ida-Virumaa	201	223	176	-21,1	1,34	0,91	0,86	-5,6	785	787	0,3
Jõgevamaa	241	225	159	-29,3	0,69	0,74	0,57	-22,9	568	504	-11,3
Järvamaa	344	297	240	-19,2	0,67	0,68	0,78	15,0	528	566	7,2
Läänemaa	526	502	408	-18,7	1,66	1,33	1,09	-18,1	779	698	-10,4
Lääne-Virumaa	312	319	226	-29,2	0,53	0,80	0,50	50,4	707	720	1,8
Põlvamaa	82	94	75	-20,2	0,61	0,27	0,43	59,5	377	440	16,7
Pärnumaa	721	748	674	-9,9	1,03	0,63	0,82	30,9	1593	1563	-1,9
Raplamaa	399	388	293	-24,5	1,36	1,33	1,84	38,8	790	784	-0,8
Saaremaa	373	369	336	-8,9	1,04	1,14	1,08	-4,8	859	815	-5,1
Tartumaa	241	250	229	-8,4	0,71	0,41	0,59	43,7	611	606	-0,8
Valgamaa	130	165	141	-14,5	0,54	0,54	0,54	0,7	504	553	9,7
Viljandimaa	412	395	323	-18,2	0,98	0,52	0,75	42,8	870	960	10,3
Võrumaa	158	158	154	-2,5	1,00	0,82	0,71	-12,7	489	511	4,5
Kokku	4931	4911	4133	-15,8	0,97	0,79	0,90	13,9	11104	11181	0,7

Põdraasurkonna seisund Eestis on hea ja nii üld- kui ka ruutloenduse andmed viitavad sellele, et talvitava populatsiooni suurus oli võrreldes eelneva talvega vähemalt sama arvukas või pisut kasvanud. 2008. a. kütitud põdralehmade sigimiselundkondade analüüs näitas samuti põdra asurkonna produktiivsuse näitajate olulist kasvu võrreldes eelneva kahe aastaga. Kui 2008 a. maakondlikud küttimismahud läksid üsna hästi kokku Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskuse ulukiseireosakonna poolt soovitatutega, siis küttimisstruktuuri osas on mõnedes maakondades näha märkimisväärseid kõrvalekaldeid. Näiteks võib tuua

siinkohal Ida-Virumaa, kus enam kui pooled kütitud põtradest olid 1,5 aastased ja vanemad pullid. Pullide kütamise liigset eelistamist on märgata ka Harju-, Järva-, Lääne-Viru-, Pärnu- ja Valgamaa küttemisandmetes. Vastandliku näitena tuleb ära mainida Saaremaa, kus kütmissurve oli kallutatud hoopis vasikatele ja põdralehmadele. Lehmade ülekaalus kütmine on õigustatud ainult olukorras, kui asurkonna soolises koosseisus valitseb suur emasloomade ülekaal. Saaremaal on aga viimastel aastatel olnud pulle ja lehma pea võrdselt.

Tabel 2. Põdra küttemisstruktuur maakonniti 2008. a. jahihooajal, 2008. a. jahiaegsed vaatlusandmed ja MMK ulukiseireosakonna soovituslik küttemiskvoot 2009. aastaks. Punasega esitatud olulised kõrvalekalded 2008. a. soovitatud küttemisstruktuurist.

Maakond	Kütmine 2008 Hunting			Vaatlused 2008 Observations in 2008		Soovitatav küttemiskvoot Suggestion for quota in 2009				
	pulle (%)		lehma (%)	vasikaid (%)	♀/♂	vasikate %	pulle (%)	lehma (%)	vasikaid (%)	Küttemismaht (is)
	<i>bulls</i>	<i>cows</i>	<i>calves</i>		<i>calves</i>	<i>bulls</i>	<i>cows</i>	<i>calves</i>	<i>No of individuals</i>	
Harjumaa	41,8	28,3	30,0	1,3	27,8	33	31	36	630 - 680	
Hiiumaa	32,2	31,3	36,5	1,1	29,6	33	28	39	130 - 140	
Ida-Virumaa	52,3	15,3	32,4	0,9	28,3	34	29	37	190 - 220	
Jõgevamaa	36,5	37,1	26,4	1,4	33,7	35	28	37	130 - 160	
Järvamaa	41,3	30,0	28,8	1,4	33,9	33	30	37	210 - 240	
Läänemaa	39,2	31,6	29,2	1,4	28,5	33	31	36	310 - 350	
Lääne-Virumaa	40,7	30,1	29,2	1,3	30,8	34	29	37	230 - 270	
Põlvamaa	38,7	28,0	33,3	1,2	28,9	35	25	40	100 - 110	
Pärnumaa	41,4	27,6	31,0	1,2	27,8	34	30	36	670 - 700	
Raplamaa	36,9	35,2	28,0	1,5	31,9	34	30	36	260 - 310	
Saaremaa	27,1	34,2	38,7	1,1	29,5	31	29	40	290 - 310	
Tartumaa	37,6	28,4	34,1	1,3	31,6	33	27	40	220 - 240	
Valgamaa	41,1	19,1	39,7	1,4	38,6	32	28	40	150 - 190	
Viljandimaa	38,1	28,8	33,1	1,6	35,8	32	30	38	360 - 400	
Võrumaa	37,0	26,0	37,0	1,6	39,0	32	28	40	150 - 180	
Kokku	39,0	29,2	31,8	1,3	31,3	33	28	38	4030 - 4500	

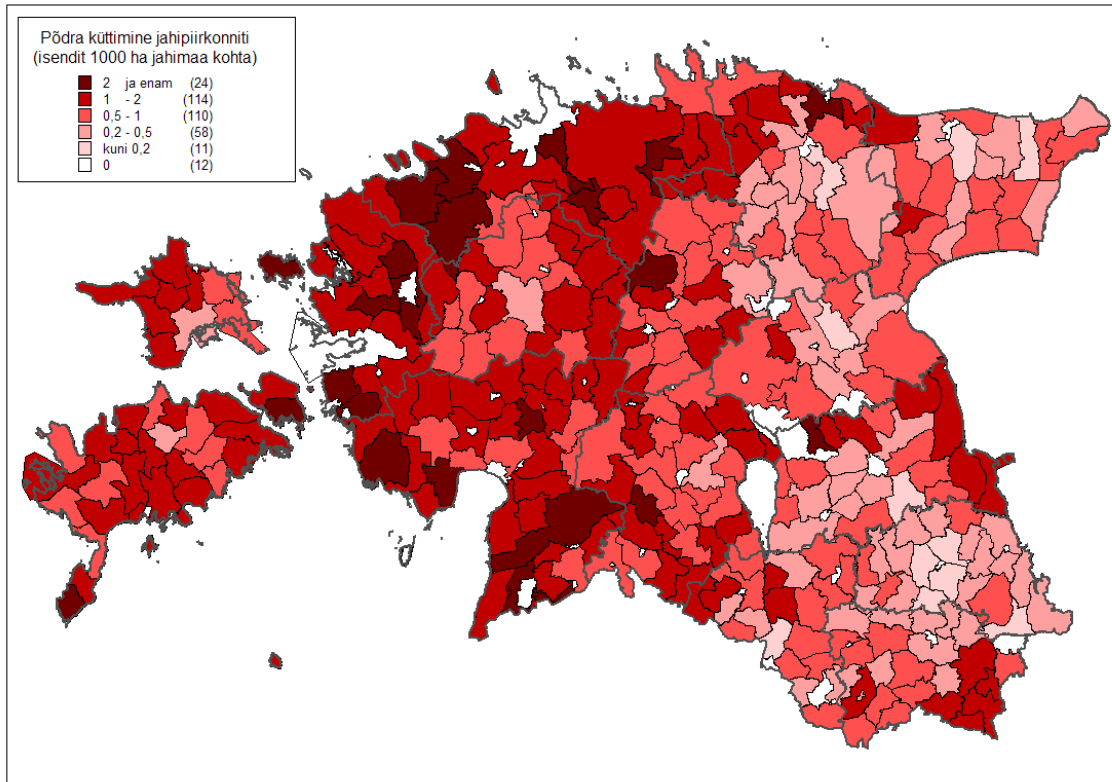
Eelseisvaks jahihooajaks MMK ulukiseireosakonna poolt soovitatavatest küttemis-mahtudes ja küttemisstruktuurist maakondade lõikes saab ülevate tabelist 2. 2009 a. jahihooajal tuleks kütida Eestis kokku vähemalt samas mahus põtrasid kui 2008 a. Eelneva jahihooajaga võrreldes on vajalik küttemist märgatavalt suurendada Harju-, Hiiu- ja Viljandimaal ning vähendada Läänemaal. Populatsiooni soolise struktuuri stabiilsuse tagamiseks oleks mõistlik küttemisstruktuur järgmine – põdrapulle 33%, lehma 29 % ja vasikaid 38%.

Vaata ka:

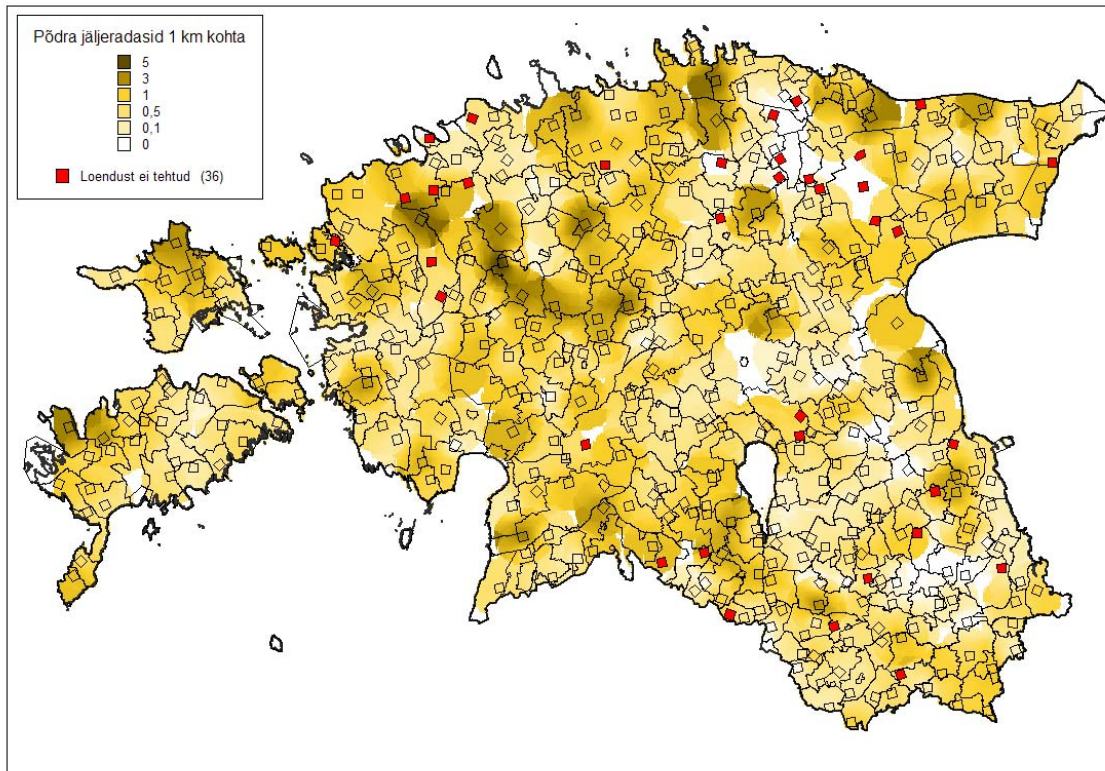
Eesti põdraasurkonna seisundist ja uurimisest. Küttemisettepanek 2009 aastaks.
http://metsad.ee/uso/200907_kyttimisettepanek_poder_2009.pdf

Sõraliste seirearuanne 2008

http://metsad.ee/aruanded/200901_soraliste_seirearuanne_2008.pdf

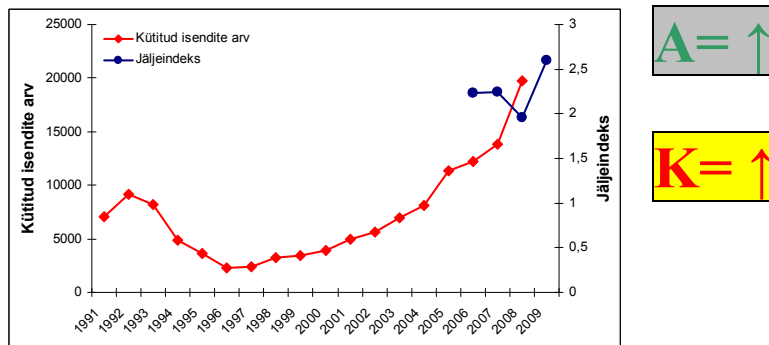

Hunting bag of Moose (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts.

Relative population density of Moose (winter-time track index).

METSSIGA (*Sus scrofa*)

Metssea küttimine aastatel 1991 – 2009 ning ruutloenduse jäljeindeksi muutused ajavahemikus 2006 – 2009.

The number of Wild Boar hunted in 1991 – 2009 and winter track index (tracks per 1 km) in 2006 – 2009.

Tabel 3. Metssea arvukusdünaamikat iseloomustavad näitajad (küttimine, ruutloenduse jäljeindeks ja jahimeeste hinnanguline loendus) viimastel aastatel ning nende suhteline muutus 2008. aasta jahihooajal võrreldes eelnenud aastaga.

Maakond	Küttimine			Küttimismahu muutus Change in %	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)			Jäljeindeksi muutus Change in %	Loendus Hunters estimation (n)		Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in %
	2006	2007	2008		2007	2008	2009		2008	2009	
Harjumaa	1018	1047	1553	48,3	1,26	1,13	2,55	126,7	1968	2281	15,9
Hiiumaa	386	605	962	59,0	3,65	1,46	2,95	101,4	784	760	-3,1
Ida-Virumaa	182	200	266	33,0	1,13	1,73	1,39	-19,6	1184	1245	5,2
Jõgevamaa	465	503	792	57,5	1,73	1,94	2,07	6,6	1214	1374	13,2
Järvamaa	1517	1500	1743	16,2	2,92	2,99	3,55	18,9	1475	1514	2,6
Läänemaa	1133	1420	2061	45,1	2,56	2,18	3,27	50,1	1496	1290	-13,8
Lääne-Virumaa	654	757	930	22,9	1,56	1,53	1,53	-1,7	1667	1792	7,5
Põlvamaa	490	579	860	48,5	1,83	1,40	2,40	71,0	1051	1261	20,0
Pärnumaa	1114	1356	1888	39,2	1,56	1,42	2,63	85,2	2467	2618	6,1
Raplamaa	1161	1358	1866	37,4	1,32	2,89	4,60	59,2	1659	2291	38,1
Saaremaa	2093	1962	2840	44,8	2,38	2,22	2,57	15,8	1261	1271	0,8
Tartumaa	466	571	832	45,7	4,87	2,27	3,01	32,3	1233	1438	16,6
Valgamaa	403	512	821	60,4	1,67		1,84	10,4	807	896	11,0
Viljandimaa	683	798	1414	77,2	1,80	1,57	2,42	54,0	1850	2300	24,3
Võrumaa	460	650	929	42,9	3,17	2,08	2,23	7,4	1154	1120	-2,9
Kokku	12225	13818	19757	43,0	2,25	1,95	2,60	32,9	21270	23451	10,3

Tabel 4. Metssea küttimisstruktuur maakonniti 2008. aasta jahihooajal ja MMK ulukiseire-osakonna poolne soovituslik küttimiskvoot 2009. aastaks.

Maakond	Küttimine 2008 Hunting					Soovitav küttimiskvoot 2009 jahihooajaks Suggestion for quota in 2009		
	Kultide % adult males	Emiste % adult females	Kesik-kult% yearling males	Kesik-emis% yearling females	Põrsad % piglet	Põrsaid piglets	Vanemaid y.s and adults	Küttimismaht (is) No of individuals
Harjumaa	10,1	3,7	21,8	16,6	47,8	50-60%	50-40%	2150
Hiiumaa	10,2	3,5	19,9	11,3	55,1	50-60%	50-40%	1000
Ida-Virumaa	10,5	2,6	24,1	13,5	49,2	50-60%	50-40%	330
Jõgevamaa	4,4	2,1	34,2	28,3	30,9	50-60%	50-40%	950
Järvamaa	10,6	4,9	29,0	20,8	34,7	50-60%	50-40%	2200
Läänemaa	10,2	6,5	20,8	15,2	47,4	50-60%	50-40%	2000
Lääne-Virumaa	10,8	6,7	18,9	12,7	51,0	50-60%	50-40%	1100
Põlvamaa	4,4	1,2	17,3	10,8	66,3	50-60%	50-40%	1200
Pärnumaa	19,7	6,9	14,9	12,1	46,3	50-60%	50-40%	2200
Raplamaa	9,7	6,0	20,6	19,5	44,3	50-60%	50-40%	3000
Saaremaa	12,2	6,5	22,7	16,6	42,0	50-60%	50-40%	2850
Tartumaa	7,0	4,9	21,5	15,4	51,2	50-60%	50-40%	1100
Valgamaa	15,3	6,8	9,7	6,7	61,4	50-60%	50-40%	950
Viljandimaa	9,9	5,5	15,1	14,8	54,7	50-60%	50-40%	2100
Võrumaa	8,8	4,6	18,8	15,8	51,9	50-60%	50-40%	1000
Kokku	10,9	5,3	20,7	15,8	47,3	50-60%	50-40%	24130

Kuigi metsseasurkonna arvukus ja ka kütmine on viimased 10 aastat olnud pidevas kasvus, tegi kütmine võimsa hüppe võrreldes varasemaga just viimasel 2008. aasta jahihooajal, mil kütiti rekordiliselt 19757 metssiga. Küttemahukasv võrreldes eelneva aastaga oli koguni 43%. Suurenenud küttemisele vaatamata näitasid nii ruutloendus kui ka jahimeeste arvamushinnang, et asurkond oli 2009. a talve lõpus võrreldes 2008. a veelgi arvukam.

Peamised tegurid metsseasurkonna kiire kasvu taga on kindlasti kohati väga intensiivne lisaöötmine ning viimaste aastate pehmed talveolud, mis on tõenäoliselt vähendanud märgatavalt looduslikku suremust ja suurendanud reproduktiivsust.

Seega, vältimaks metssigade poolt tekitatavate kahjustuste jätkuvat kasvu, on ilmselgelt vajalik 2009. a jahihooajal metssigade küttemahukust veelgi suurendada. On arusaadav, et pidevalt suurenev metssigade küttemahukus võib paljudele jahipiirkondadele peagi ülejõu käivaks osutada, mistõttu oleks nendes piirkondades mõistlik koos kütmissurve suurendamisega hakata järk-järgult vähendama ka lisaötmist.

2009. aastal võiks kogu küttemisest 50-60% moodustada põrsad. Kuna surve kultide küttemisele on olnud aastaid oluliselt suurem, kui emistele, on paljudes piirkondades täiskasvanud kultide osakaal asurkonnas jäänud väga väikseks. Selle mõju on ilmnunud trofeeloomade osakaalu vähenemisenä ja võimalik, et kohati ka järelkasvu langusena. Seetõttu tuleks suurendada emaste osakaalu kütmissstruktuuris. Parim selleks oleks, vältimaks vanade emiste laskmist, kütida valikuliselt alates suvest emaseid kesikuid, vältides samas üksikute loomade laskmist. Mitmed jahipiirkonnad on selle põhiõtte juba ka omaks võtnud.

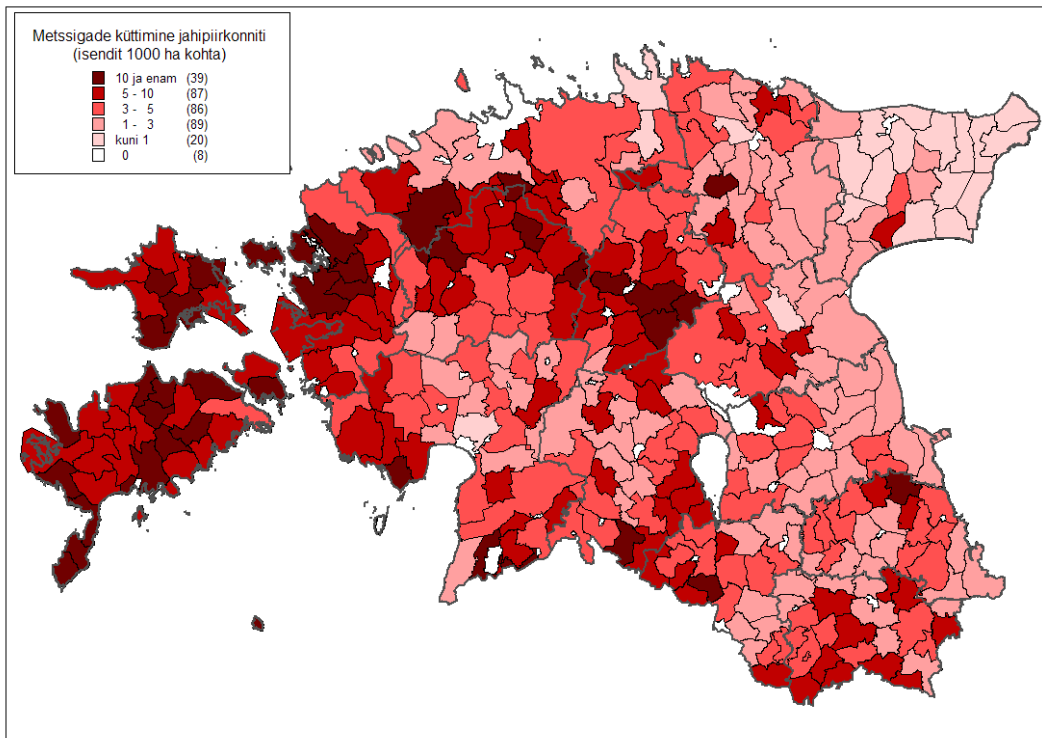
Eelpool (tabelis 4) esitatud soovitatavad küttemiskvoodid peaksid eeskätt tagama asurkonna arvukuse püsima jäämise 2008. ja 2009. aasta tasemele, arvukuse vähendamine võrreldes viimaste aastate tasemega eeldab veelgi suuremaid küttemismahte.

Uuemad teadusuuringud näitavad, et metsseapopulatsiooni juurdekasvu efektiivselt pidurdamiseks tuleks erinevates keskkonnatingimustes kütmissstruktuuri valimisel erinevalt – metssigadele soodsate keskkonnatingimustega aastatel annab parima tulemuse noorloomade suurem kütmine, ebasoodsates tingimustes aga vanade emiste suurendatud küttemahukus.

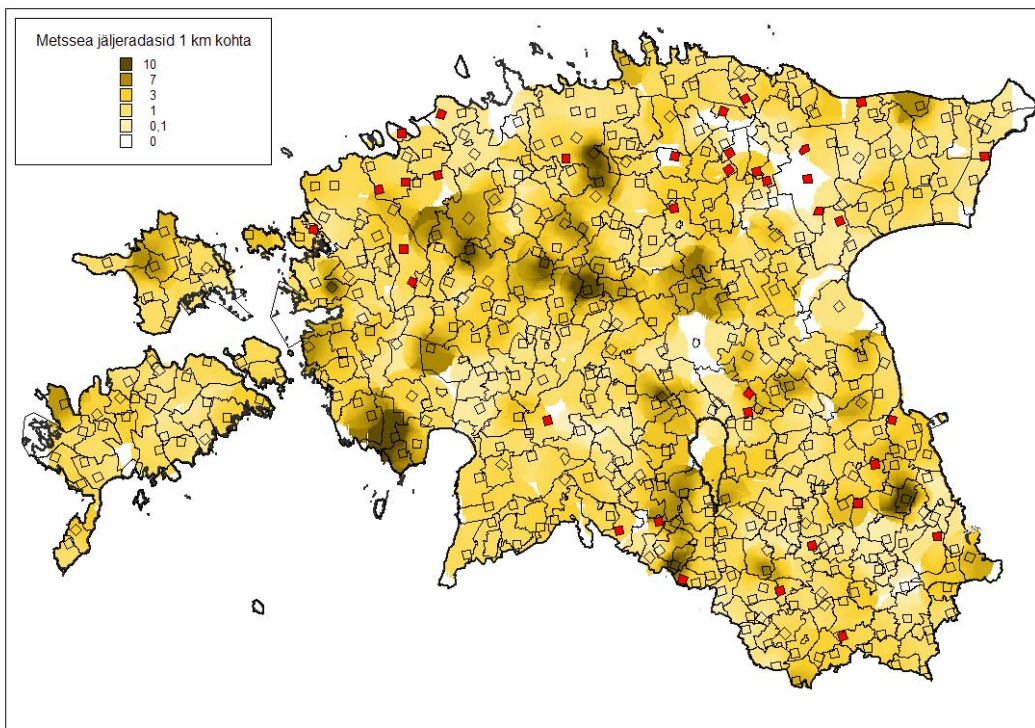
Vaata ka:

Sõraliste seirearuanne 2008

http://metsad.ee/aruanded/200901_soraliste_seirearuanne_2008.pdf

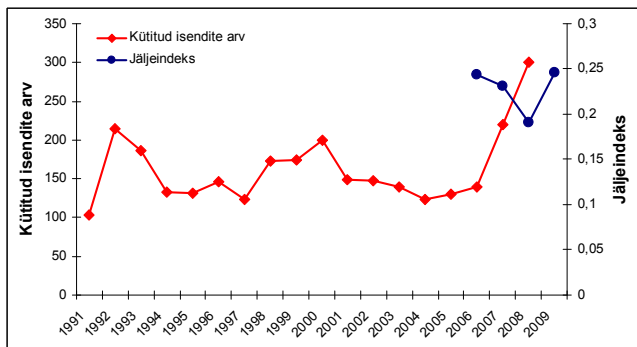

Hunting bag of Wild Boar (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts.

Relative population density of wildboar (winter-time track index).

PUNAHIRV (*Cervus elaphus*)

A = ↑

K = →

Punahirve küttimine aastatel 1991 – 2009 ning ruutloenduse jäljeindeksi muutused ajavahemikus 2006 – 2009.

The number of Red Deer hunted in 1991 – 2009 and winter track index (tracks per 1 km) in 2006 - 2009.

Tabel 5. Punahirve arvukusdünaamikat iseloomustavad näitajad (küttimine, ruutloenduse jäljeindeks ja jahimeeste hinnanguline loendus) viimastel aastatel ning nende suhteline muutus 2008. aasta jahihooajal võrreldes eelnenud aastaga.

Maakond	Küttimine <i>Hunting</i>			Küttimismahu muutus <i>Change in %</i>	Jäljeindeks (1 km kohta) <i>Track index (tracks per 1 km)</i>			Jäljeindeksi muutus <i>Change in %</i>	Loendus <i>Hunters estimation (n)</i>		Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele <i>Change in %</i>
	2006	2007	2008		2007	2008	2009		2008	2009	
Harjumaa	0	0	0		0,00	0,00	0,00		0	0	
Hiiumaa	37	54	74	37,0	2,41	0,48	1,89	293,1	540	602	11,5
Ida-Virumaa	0	0	0		0,00	0,00	0,00		0	0	
Jõgevamaa	0	0	0		0,03	0,00	0,14	410,7	24	37	54,2
Järvamaa	0	0	0		0,00	0,00	0,00		0	0	
Läänemaa	0	0	0		0,00	0,00	0,00		0	0	
Lääne-Virumaa	2	3	2	-33,3		0,00	0,00	-100,0	31	45	45,2
Põlvamaa	0	0	0		0,00	0,00	0,00		0	0	
Pärnumaa	9	9	11	22,2	0,05	0,02	0,05	216,1	114	147	28,9
Raplamaa	0	0	0		0,00	0,00	0,00		0	0	
Saaremaa	78	128	184	43,8	1,36	2,12	2,23	4,9	1307	1473	12,7
Tartumaa	0	0	0		0,00	0,00	0,00		0	0	
Valgamaa	3	2	7	250,0	0,04		0,01	-66,0	84	88	4,8
Viljandimaa	10	24	21	-12,5	0,01	0,06	0,09	67,2	120	150	25,0
Võrumaa	1	0	1		0,09	0,05	0,02	-60,2	22	22	0,0
Kokku	140	220	300	36,4	0,23	0,19	0,25	29,2	2242	2564	14,4

Tabel 6. Punahirve küttimisstruktuur 2008. aasta jahihooajal.

	Kütitud isendeid <i>Hunting in 2008</i>	Pullide% <i>males</i>	Lehmade% <i>females</i>	Vasikate% <i>fawns</i>
	Harjumaa	0		
Hiiumaa	74	45,9	31,1	23,0
Ida-Virumaa	0			
Jõgevamaa	0			
Järvamaa	0			
Läänemaa	0			
Lääne-Virumaa	2	100,0	0,0	0,0
Põlvamaa	0			
Pärnumaa	11	90,9	0,0	9,1
Raplamaa	0			
Saaremaa	184	31,0	39,7	29,3
Tartumaa	0			
Valgamaa	7	85,7	0,0	14,3
Viljandimaa	21	66,7	14,3	19,0
Võrumaa	1	100,0	0,0	0,0
Kokku:	300	41,3	33,0	25,7

Punahirve arvukus näitab tõusutendentsi nii saartel kui ka Lõuna-Eestis. Siiski endiselt elutseb üle 80% Eestis loendatud hirvedest Saaremaal ja Hiiumaal. Aeglaselt kuid järjekindlalt on aga hirv levimas ka mandri-Eestis. Viimastel aastatel on hirvi jahimeeste poolt loendatud kaheksas maakonnas viieteistkümnest.

Hirvede küttilmisel võik lähtuda põdraga sarnastest põhimõtetest- proportsionaalselt võiks pisut rohkem lasta hirvepulle ja vähem –lehmi. Vasikate osa koguküttilmisest võik olla kolmandik. Ühele või teisele poole liigselt kallutatud soolist küttilmisstruktuuri tuleks üldjuhul vältida.

Võrreldes eelnevate aastatega võiks hirve küttilmimahtu oluliselt suurendada just saartel, kus asurkonnad on viimastel aastatel tublisti suurenenud.

Vaata ka:

Sõraliste seirearuanne 2008

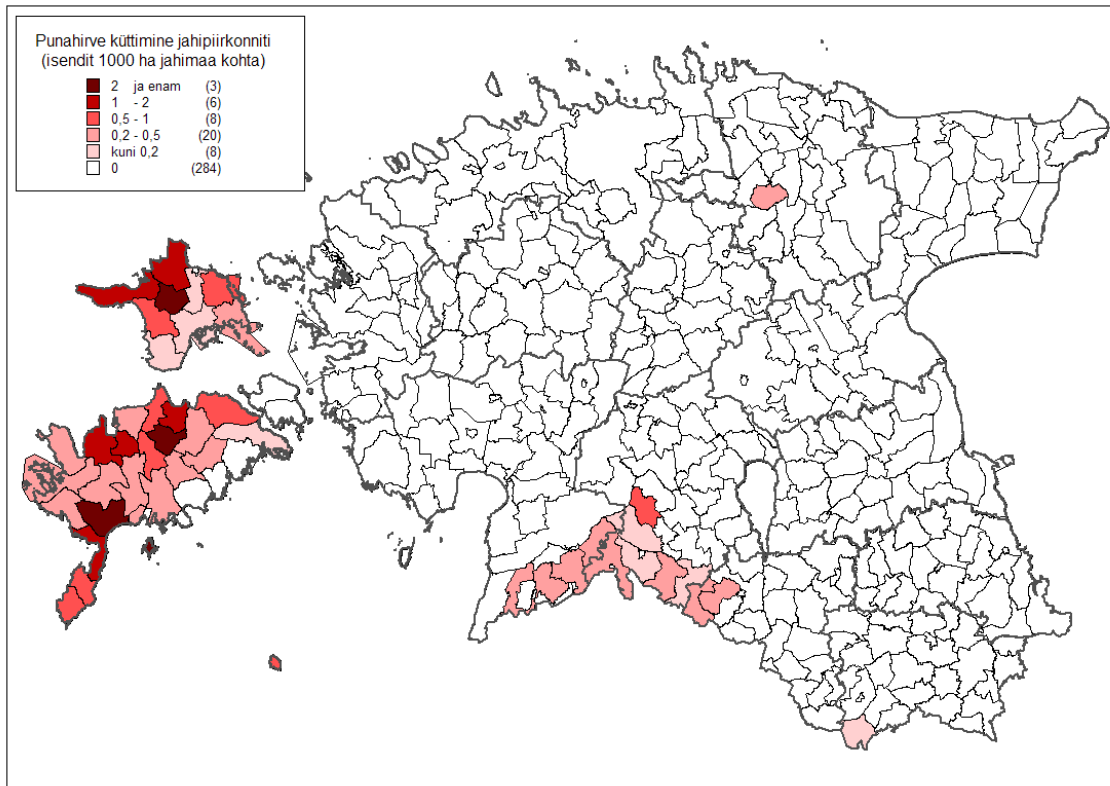
http://metsad.ee/aruanded/200901_soraliste_seirearuanne_2008.pdf

Eesti hirveasurkonna uuringud 2007

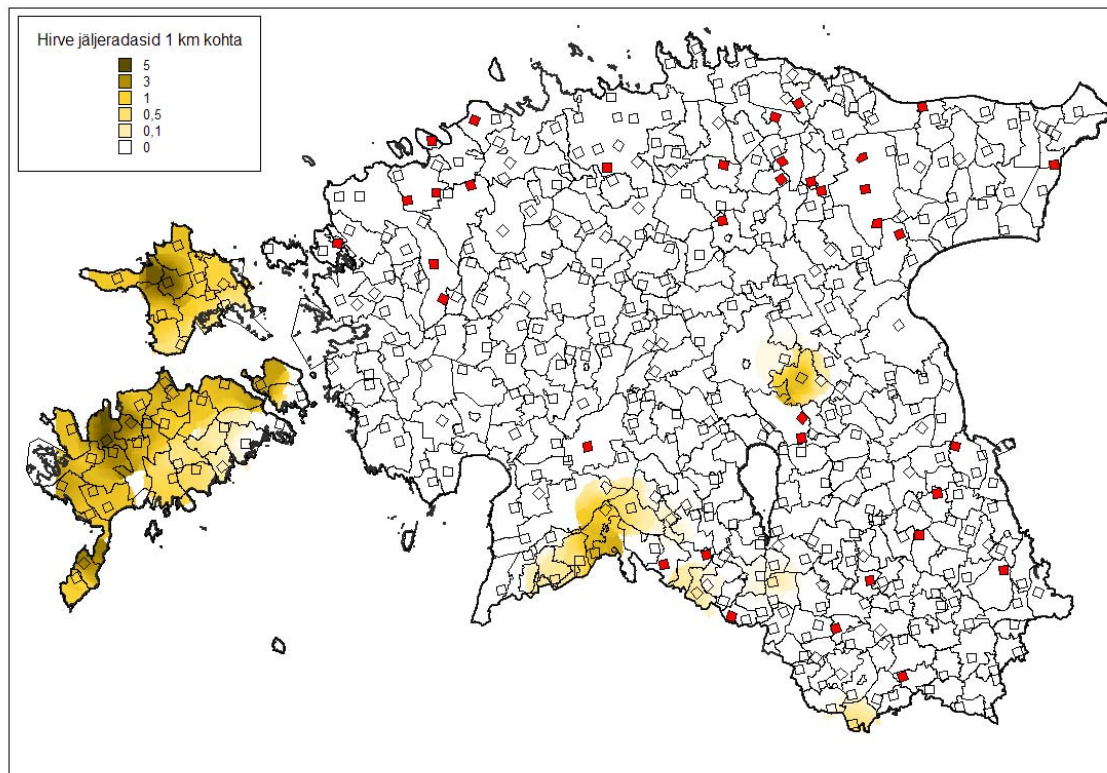
http://metsad.ee/aruanded/200807_hirveasurkonna_uuringud_2007.pdf

Hirveasurkonna uuringud ja parasitoloogiline seisund 2007

http://metsad.ee/aruanded/200807_hirveasurkonna_uuringud_ja_parasitol_uuring.pdf

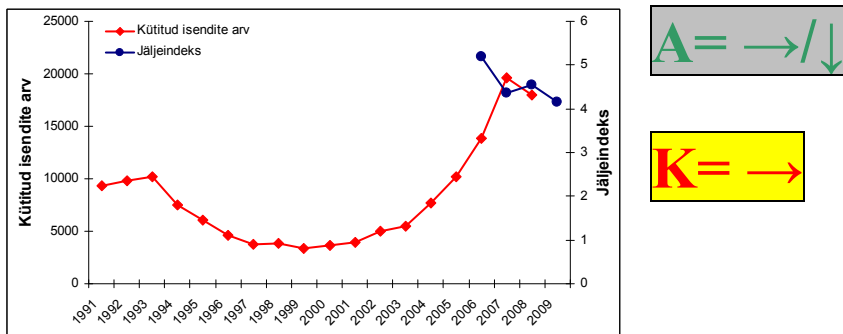

Hunting bag of Red Deer (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts.

Relative population density of Red Deer (winter-time track index).

METSKITS (*Capreolus capreolus*)

Metskitse küttimine aastatel 1991 – 2009 ning ruutloenduse jäljeindeksi muutused ajavahemikus 2006 – 2009.

The number of Roe Deer hunted in 1991 – 2009 and winter track index (tracks per 1 km) in 2006 - 2009.

Tabel 6. Metskitse arvukusdünaamikat iseloomustavad näitajad (küttimine ja ruutloenduse jäljeindeks) viimasel kolmel aastal ning nende suhteline muutus 2008. aasta jahihooajal võrreldes eelnenud aastaga.

Maakond County	Küttimine Hunting			Küttimismahu muutus Change in %	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)			Jäljeindeksi muutus Change in %	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)
	2006	2007	2008		2007	2008	2009		
Harjumaa	1079	1626	1570	-3,4	2,82	4,88	4,26	-12,7	+
Hiiumaa	373	476	548	15,1	2,79	2,51	2,84	13,0	+
Ida-Virumaa	79	137	157	14,6	0,60	2,18	1,26	-42,4	+
Jõgevamaa	709	1045	1084	3,7	2,63	3,54	3,32	-6,1	+
Järvamaa	941	1111	1021	-8,1	4,10	3,41	3,45	1,0	=
Läänemaa	1039	1448	1219	-15,8	6,17	6,09	4,94	-18,9	-
Lääne-Virumaa	498	765	655	-14,4	2,03	2,03	2,28	12,0	=
Pölvamaa	821	1116	1083	-3,0	5,92	4,98	5,71	14,6	=
Pärnumaa	1838	2600	2341	-10,0	3,60	3,74	4,90	31,0	-
Raplamaa	1369	1948	1725	-11,4	5,05	6,31	5,64	-10,7	-
Saaremaa	846	1293	1235	-4,5	4,89	4,82	5,46	13,2	=
Tartumaa	1039	1267	1348	6,4	7,50	5,75	4,88	-15,1	=
Valgamaa	841	1378	923	-33,0	2,91	2,91	2,43	-16,4	=
Viljandimaa	1022	1687	1472	-12,7	3,18	2,84	3,15	10,9	=
Võrumaa	1339	1746	1625	-6,9	8,04	8,14	6,64	-18,4	-
Kokku (Total)	13833	19643	18006	-8,3	4,35	4,54	4,15	-8,5	=

Tabel 7. Metskitse küttimisstruktuur maakonniti 2008. aasta jahihooajal ja MMK ulukiseireosakonna poolne soovituslik küttimiskvoot 2009. aastaks. Punasega esitatud olulised kõrvalekalded soovitatavast küttimisstruktuurist.

Maakond County	Küttimine 2008 Hunting in 2008			Soovitatav küttimiskvoot 2009 aastaks Suggestion for quota in 2009			
	sokud (%) adult males	kitsed (%) adult females	talled (%) fawns	sokud (%) adult males	kitsed (%) adult females	talled (%) fawns	Maht amount compared to 2008
	Harjumaa	33,0	33,8	33,2	30-35	30-35	30-40
Hiiumaa	26,5	38,5	35,0	30-35	30-35	30-40	→
Ida-Virumaa	43,3	27,4	29,3	30-35	30-35	30-40	→
Jõgevamaa	39,9	30,8	29,3	30-35	30-35	30-40	→
Järvamaa	47,2	29,2	23,6	30-35	30-35	30-40	→
Läänemaa	35,3	31,6	33,1	30-35	30-35	30-40	→
Lääne-Virumaa	34,2	31,1	34,7	30-35	30-35	30-40	→
Pölvamaa	25,8	32,8	41,5	30-35	30-35	30-40	→
Pärnumaa	40,9	32,4	26,7	30-35	30-35	30-40	→
Raplamaa	35,7	36,9	27,5	30-35	30-35	30-40	→/↓
Saaremaa	34,3	31,0	34,7	30-35	30-35	30-40	→
Tartumaa	31,5	30,2	38,4	30-35	30-35	30-40	→
Valgamaa	38,0	30,8	31,2	30-35	30-35	30-40	→/↓
Viljandimaa	33,8	31,9	34,4	30-35	30-35	30-40	→
Võrumaa	37,0	27,0	36,1	30-35	30-35	30-40	→/↓
Kokku (Total)	35,8	31,9	32,4	30-35	30-35	30-40	→

Metskitse asurkonna seisund on endiselt hea ning asustustihedus enamuses maakondades suhteliselt kõrge. Ka näitab arvukus enamuses maakondades stabiilsust, mõnes maakonnas kergelt langust ning vaid Hiiumaal selle selget jätkuvat suurenemist. Metskitse küttimine võiks laias laastus jääda möödunud aasta tasemele, pisut võiks küttimist tagasi tõmmata jahipiirkondades, kus on selgelt märgata arvukuse langust. Mandri-Eestis võiks metskitse küttimismahtu suurendada vaid neis jahipiirkondades, kus jätkuvalt esineb olulisi metskitse tekitatud värskaid kahjustusi metsakultuurides. Samas, kuna metskits on küllaltki paikne, annab metsakahjustuste ennetamisel üldarvukuse olulise vähendamise asemel parema efekti hoopis küttimise suunamine kahjustusaladele jahihooaja viimastel kuudel, mil metskitsed on liikunud talvitusaladele.

Neis maakondades, kus sokkusid on kütitud üle soovitatava määra (tabel 7), on mõistlik nende küttimist soovitatavate protsentide piires tagasi tõmmata ja vastupidi. Aastate vältel ühe soo või vanusegrupi eelistatud küttimine viiks tõenäoliselt mingi aja pärast asurkonna seisundi halvenemiseni.

Esmased seiretulemused näitavad, et võrreldes eelmise aastaga on tänavune aasta suhteliselt hiirevaene. See võib olla negatiivset mõju avaldanud metskitse juurdekasvule. Nimelt on rebase kisklus üks olulisem suremustegur metskitsetaltele esimesel elukuul ja seda just aastatel, mil rebase arvukus kõrge ja näriliste oma madal. Kui jahipiirkonnas on selgelt märgata tallede väikesemat (e talle deta kitsede suuremat) osakaalu võrreldes varasemate aastatega, on mõistlik küttimismahtu vähendada just tallede arvelt. Kindlasti tuleks sel juhul säilitada ka olemasolevad talledega kitsed.

Kas metskitse juurdekasv ka tegelikkuses muutunud on, seda peaks näitama jahimeeste poolt septembris täidetavate metskitse vaatluskaartide analüüsi tulemused.

Vaata ka:

Sõraliste seirearuanne 2008

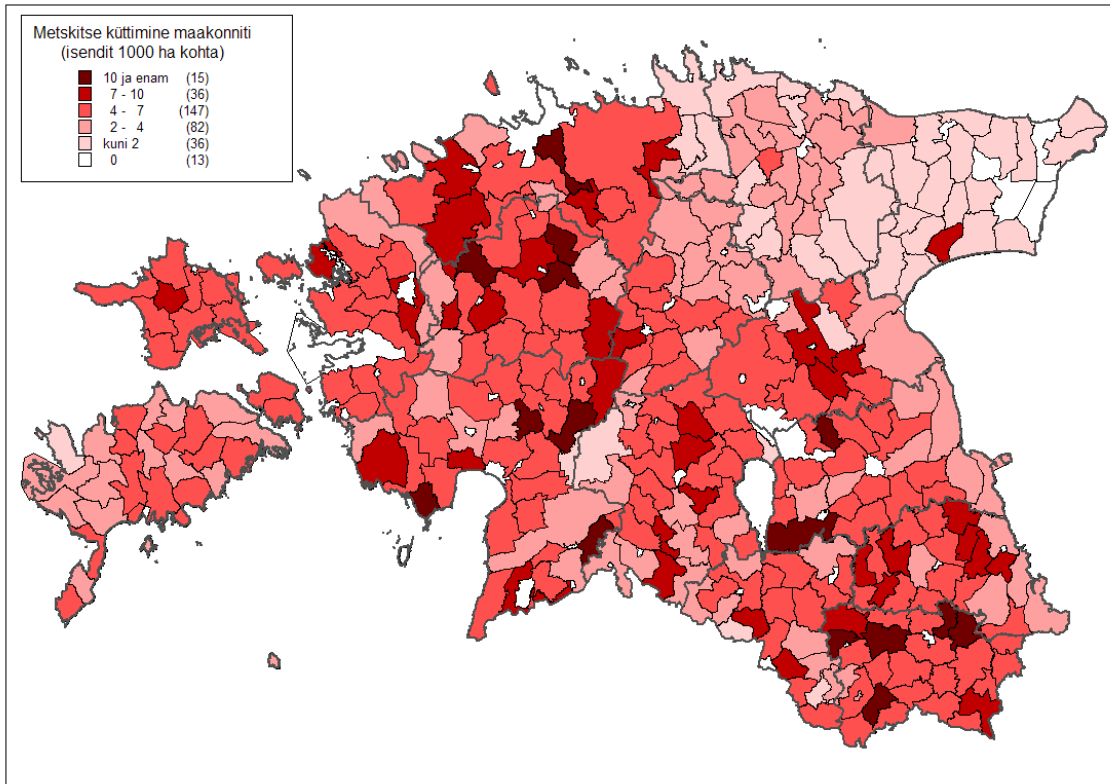
http://metsad.ee/aruanded/200901_soraliste_seirearuanne_2008.pdf

Metskitsede uurimine kõhulahtisust tekitavatele viirustele, bakteritele ja parasiitidele 2009

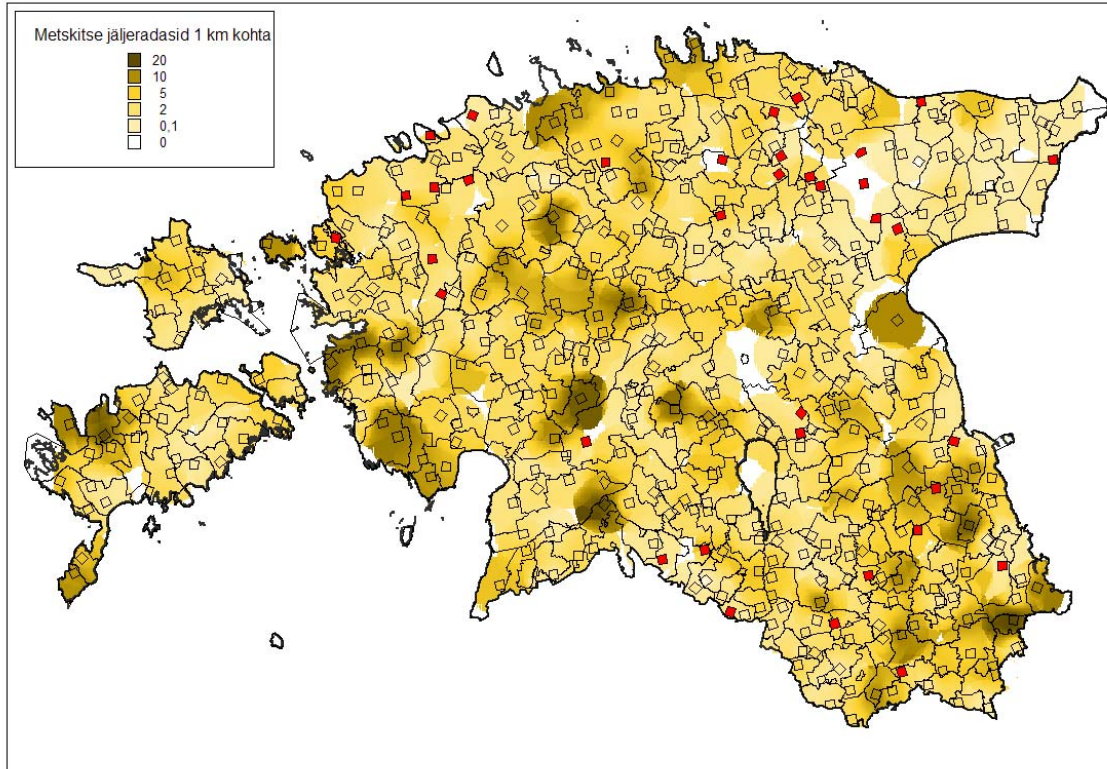
http://metsad.ee/uso/200905_metskitsede_k_lahtisus.pdf

Metskitse asustustihedus, elupaiga kasutus ja sesoonsed ränded 2008

http://metsad.ee/uso/200905_metskitse_asustustihedus.pdf

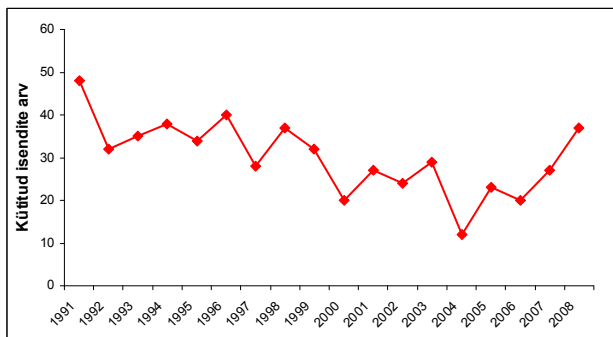

Hunting bag of Roe Deer (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts.

Relative population density of Roe Deer (winter-time track index).

KARU (*Ursus arctos*)

A = ↑

K = → / ↑

Karu küttimine aastatel 1991 – 2009.

The number of Brown Bear hunted in 1991 – 2009.

Tabel 8. Pruunkaru arvukusdünaamikat iseloomustavad näitajad (pesakondade arv, küttimine ja jahimeeste hinnang arvukuse muutustele) viimasel kolmel aastal ning nende suhteline muutus 2008. aasta jahihooajal võrreldes eelnenud aastaga.

Maakond <i>County</i>	Pesakondade arv <i>No. of females with cubs-of-the-year</i>			Pesakondade arvu muutus <i>Change</i>	Küttimine <i>Hunting</i>		Küttimismahu muutus <i>Change in %</i>	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele <i>Change in abundance (hunters est)</i>	
	2006	2007	2008		2006	2007			2008
Harjumaa	4	1	2	-			2	+	
Hiiumaa	0	0	0	=			0,0	=	
Ida-Virumaa	7	9	13	++	5	6	7	16,7	+
Jõgevamaa	9	7	14	+		5	4	-20,0	+
Järvamaa	7	11	8	+	4	2	5	150,0	+
Läänemaa	0	1	0	=			0	0,0	-
Lääne-Virumaa	10	10	8	-	6	7	6	-14,3	+
Põlvamaa	5	5	6	+		1	3	200,0	+
Pärnumaa	3	7	6	+	1		2		=
Raplamaa	5	3	5	=	1	3	3	0,0	+
Saaremaa	0	0	0	=			0	0,0	=
Tartumaa	6	4	7	+	3	2	3	50,0	+
Valgamaa	0	0	1	+		1	0	-100,0	-
Viljandimaa	1	4	6	++			2		+
Võrumaa	0	0	0	=			0	0,0	-
Kokku Total	57	62	76	22,6	20	27	37	37,0	+

Karu arvukus on aasta-aastalt suurenenud ning seda väljendab kõige ilmekamalt pesakondade arvu kasv. Koos sellega on igal aastal suurendatud ka maksimaalselt lubatavat küttimismahtu. Siiski on lubatud küttimismaht igal aastal täidetud vaid osaliselt, keskmiselt 70 % ulatuses. Möödunud aastal kütitati karusid kokku 37, mis on viimase 10 aasta kõrgeim näitaja. Võrreldes möödunud aastaga suurendati tänavu taas lubatavat küttimismahtu ning möödunud aasta 48 isendi asemel võib tänavu asurkonna seisundit kahjustamata küttida kuni 60 isendit. Asurkonna seisundit ei kahjusta see muidugi juhul, kui soolis-vanuseline küttimisstruktuur järgib enam-vähem soo- ja vanusegruppide osakaalu asurkonnas. Seetõttu on oluline, et kütitaks vähemalt 50% ulatuses noori, 1,5-2,5 aastaseid isendeid, vastasel korral tuleb tulevikus hakata määrama eraldi kvoote soo

ja vanusegrupi lõikes. Täiskasvanud isendite (suurte trofeeloomade) ulatuslik valikuline küttimine viiks asurkonna seisundi halvenemisele, sealhulgas mõjutaks see negatiivselt ka asurkonna juurdekasvumäära.

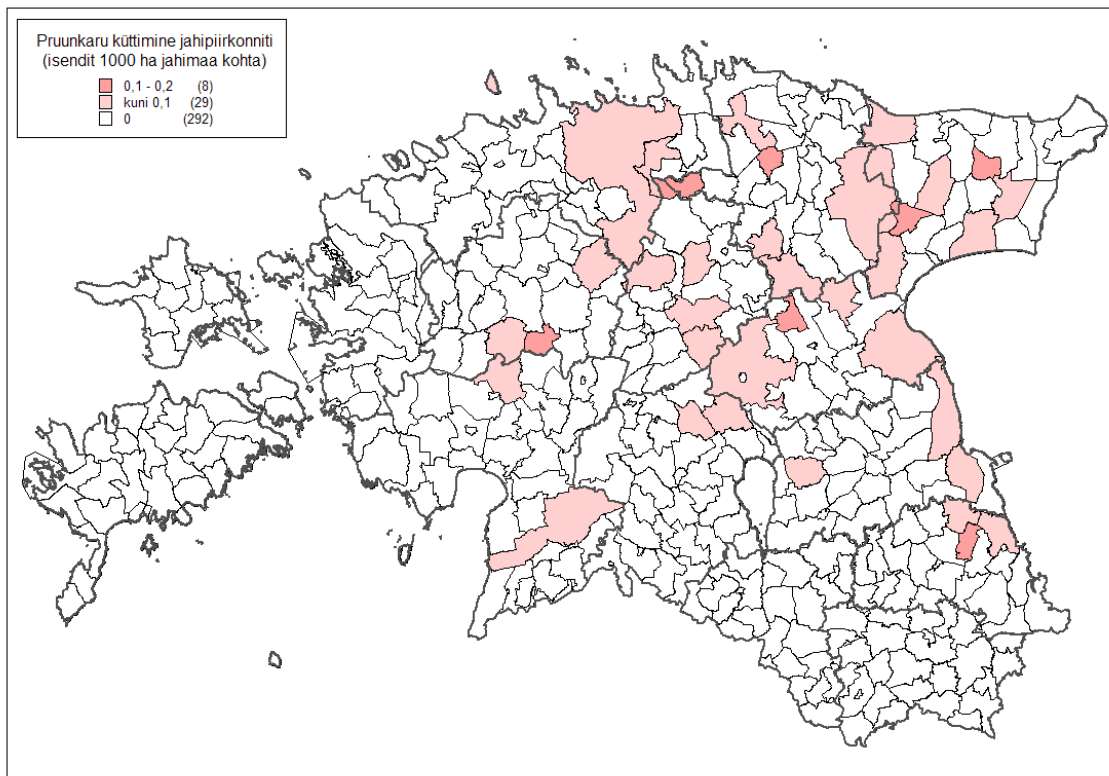
Vaata ka:

Suurkiskjate seire 2008. aasta

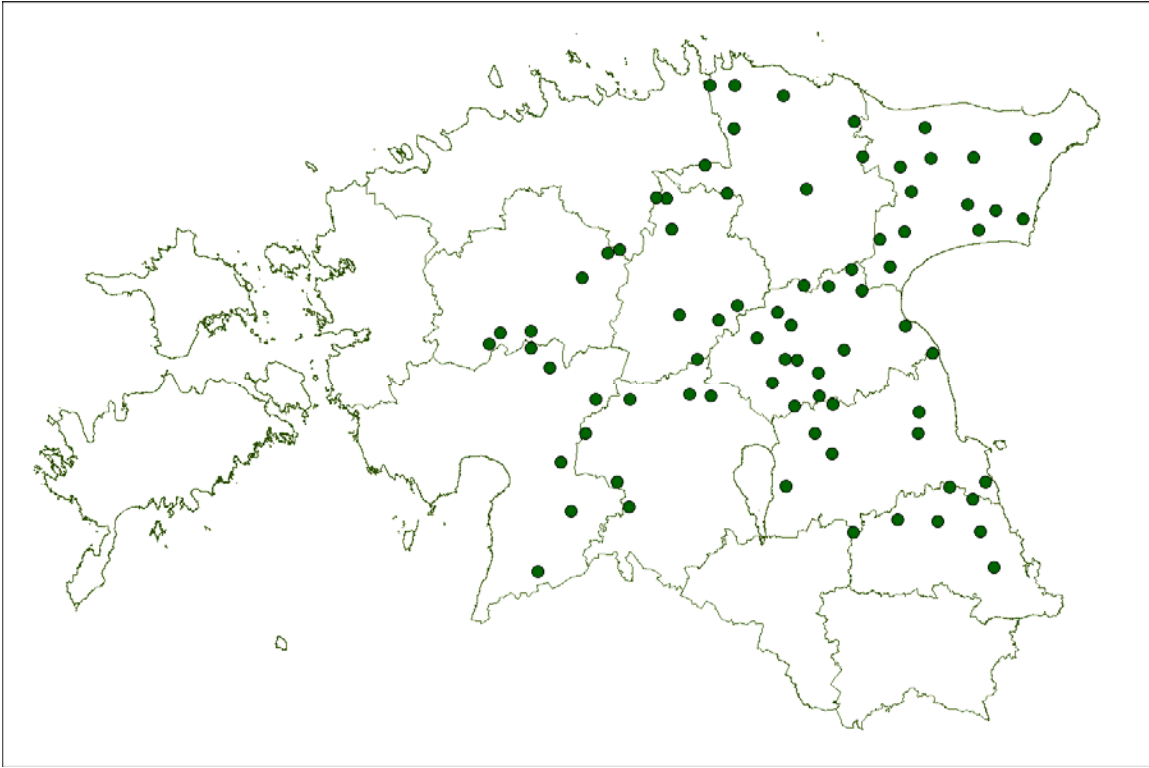
http://metsad.ee/aruanded/200812_suurkiskjate_seire_aruanne_2008.pdf

Karu võrdlusloendus mitteinvasiivsel DNA meetodil, 2009

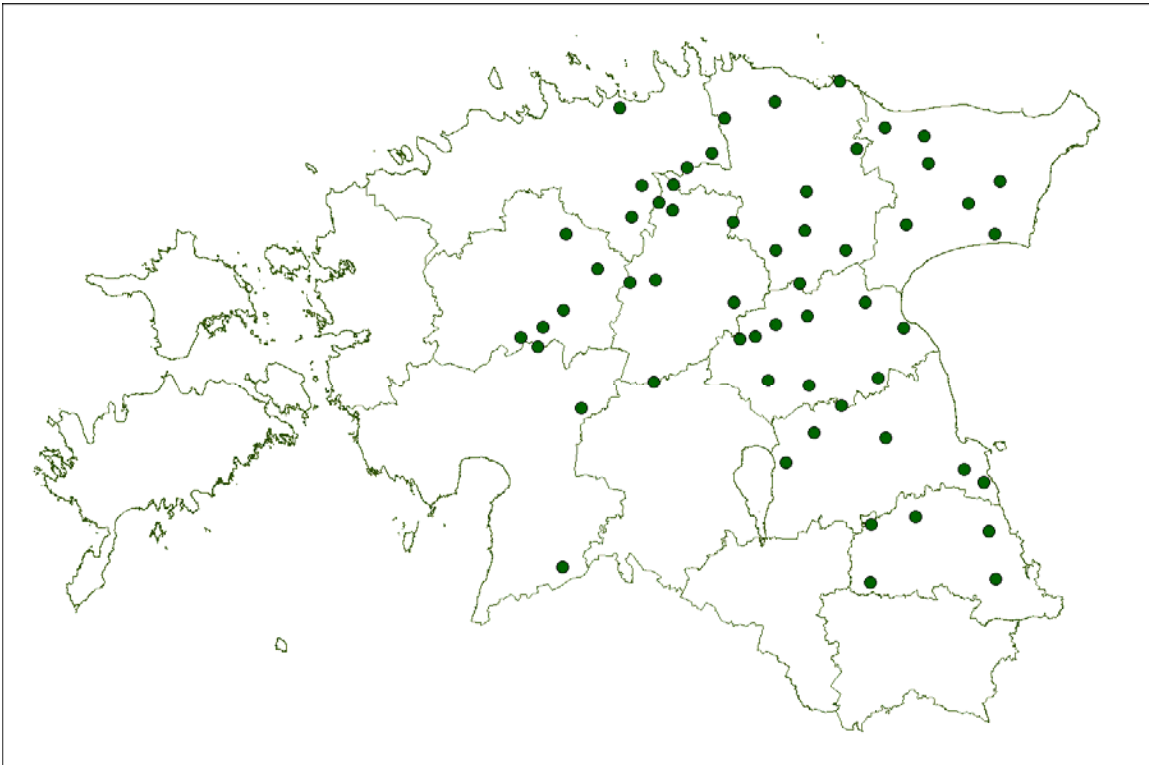
http://metsad.ee/uso/200904_karu_v_loendus_dna_meetodil.pdf

Hunting bag of Brown Bear (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts.

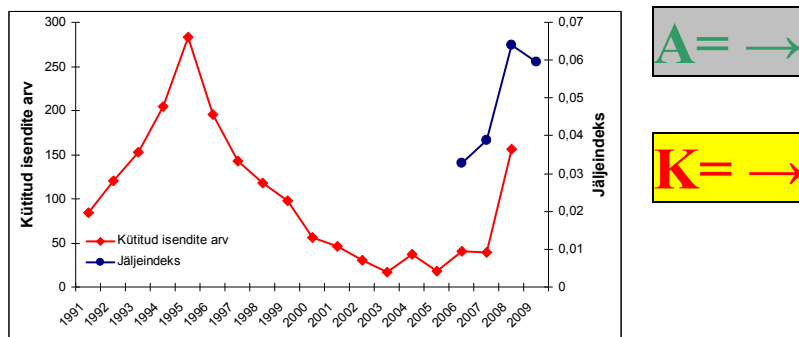

Karu pesakonnad 2008 aastal. *Female Brown Bears with cubs-of-the-year in 2008.*

Karu pesakonnad 2006 aastal. *Female Brown Bears with cubs- of-the-year in 2006.*

HUNT (*Canis lupus*)

Hundi küttimine aastatel 1991 – 2009 ning ruutloenduse jäljeindeksi muutused ajavahemikus 2006 – 2009.

The number of Wolf hunted in 1991 – 2009 and winter track index (traks per 1 km) in 2006 - 2009.

Tabel 9. Hundi arvukusdünaamikat iseloomustavad näitajad (pesakondade arv, küttimine ruutloenduse jäljeindeks ja jahimeeste hinnang arvukuse muutustele) viimasel kolmel aastal ning nende suhteline muutus 2008. aasta jahihooajal võrreldes eelnenud aastaga.

Maakond County	Pesakondade arv No. of reproductive packs			Pesakondade arvu muutus Change	Küttimine Hunting			Küttimismahu muutus Change in %	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (traks per 1 km)			Jäljeindeksi muutus Change in %	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)
	2006	2007	2008		2006	2007	2008		2007	2008	2009		
Harjumaa	1	0	2	+			9		0,04	0,00	0,01		-
Hiiumaa	0	0	0	=			0		0,00	0,00	0,01		-
Ida-Virumaa	1	3	3	=	2	10	18	80,0	0,04	0,09	0,08	-5,1	-
Jõgevamaa	2	2	2	=	7	7	10	42,9	0,18	0,55	0,19	-65,4	-
Järvamaa	0	1	4	+	2	1	18	1700,0	0,04	0,12	0,06	-46,9	+
Läänemaa	1	1	4	+	5	2	25	1150,0	0,03	0,07	0,13	70,8	+
Lääne-Virumaa	1	1	2	+	1	2	18	800,0		0,12	0,05	-61,9	-
Põlvamaa	0	0	1	=		1	5	400,0	0,05	0,04	0,04	-4,8	=
Pärnumaa	5	5	7	+	15	8	29	262,5	0,04	0,05	0,13	157,6	=
Raplamaa	0	0	1	+	1	1	5	400,0	0,02	0,05	0,09	77,6	+
Saaremaa	0	0	0	=					0,00	0,00	0,00		=
Tartumaa	3	2	3	+	3	2	11	450,0	0,08	0,09	0,06	-27,4	-
Valgamaa	1	1	1	=	2	2	2	0,0	0,02		0,01	-72,3	+
Viljandimaa	0	1	0	-	4	3	1	-66,7	0,01	0,03	0,05	70,0	+
Võrumaa	0	0	2	+	1		5		0,01	0,00	0,03	560,2	=
Kokku (Total)	15	17	32	+	41	39	156	300,0	0,04	0,06	0,06	-6,8	=

Hunte kütti möödunud hooajal 156 isendit. Huntide küttimislimiidi oluline suurendamine oli tingitud seireandmetest, mis näitasid arvukuse olulist ja küllalt järsku kasvu 2008. aasta suvel. Pesakondade arv oli võrreldes varasema aastaga peaaegu kahekordistunud, ka oli kutsikate osakaal küttimisvalimis 70%, mis on viimase kuue aasta kõrgeim näitaja. Möödunud aastal oli seire andmetel Eestis 32 hundi pesakonda, neist viis oli küll lätlastega kahasse. Kõik see viitab erakordselt heale sigimisedukusele 2008. aastal, mille põhjuseks võib pidada hundi optimaalse arvukuse ja soodsa vanuselise struktuuri saavutamist pärast aastaid kestnud madalseisu. Hundi arvukuse järsku tõusu just uute pesakondade arvelt näitab ka kahjustuste hulga suurendamine ja nende paiknemine, millest enamus oli tehtud aladel, kus nii kahjustused kui ka püsiv hundiasurkond varasematel

aastatel puudus. 2008 aastal murti huntide poolt lambaid umbes 2,5 korda rohkem, kui varasematel aastatel keskmiselt. Hundi arvukuse suurenemine (uute pesakondade tekkimine) möödunud aastal oli kõige märgatavam Lääne, Pärnu, Harju ja Järva maakonnas, samas kui näiteks Viljandi ja Valga maakonnas seda üldse ei täheldatud.

Hundi küttimisvalimis on viimase kuue aasta keskmine kutsikate osakaal olnud 60 % ehk siis saja vanahundi kohta on sügiseks 150 kutsikat. Kui arvestada, et kutsikaid kütitakse proportsioonis nende osakaaluga populatsioonis ning et peale möödunud jahihooaega jäi arvukus enam-vähem samaks, pidi ülemöödunud kevadine asurkonna suurus olema ca 120 isendit. Kui arvestada ka muude suremusteguritega, võis see siiski olla mõnevõrra suurem, mis läheb hästi kokku ka vaatluste analüüsil saadud arvuga 135.

Hundi sigimisedukust mõjutab suurel määral täiskasvanud emaste osakaal populatsioonis. Ennustamaks juurdekasvu, millest oleneb ka määratav küttimislimiit, on ülimalt oluline informatsioon kütitud isendite vanuseline struktuur. Kahjuks on tänavu vanuseinfo olemas vaid pisut üle poolte kütitud huntide kohta (vastava materjali – kihva juure lõik ja sigimiselundkond esitamise tähtaeg oli 1. aprill!). Puuduliku materjali olemasolu tõttu pole usaldusväärseid juurdekasvuprognose võimalik teha ning tänavuse juurdekasvu hindamiseks peab ära ootama sügisesed seiretulemused (peamiselt kahjustuste seireinfo). See tähendab aga, et me ei pääse taas lisalimiitidest.

Samas näitavad nii hundi vaatlused kui ka ruutloenduse jäljeindeks, et tänavukevadine huntide arvukus oli lähedane möödunud kevadise arvukusega, mistõttu on tõenäoline, et ka hundi küttimislimiit määratakse möödunud jahihooajaga samas suurusjärgus.

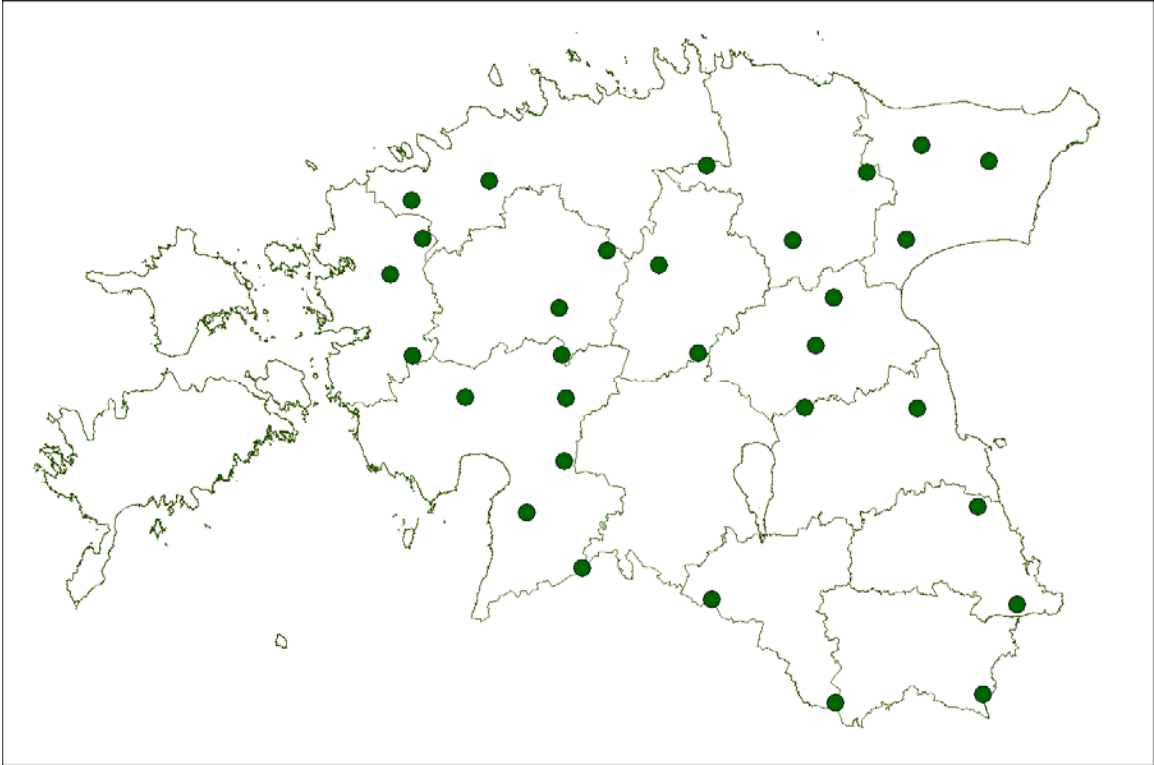
Vaata ka:

Suurkiskjate seire 2008. aasta

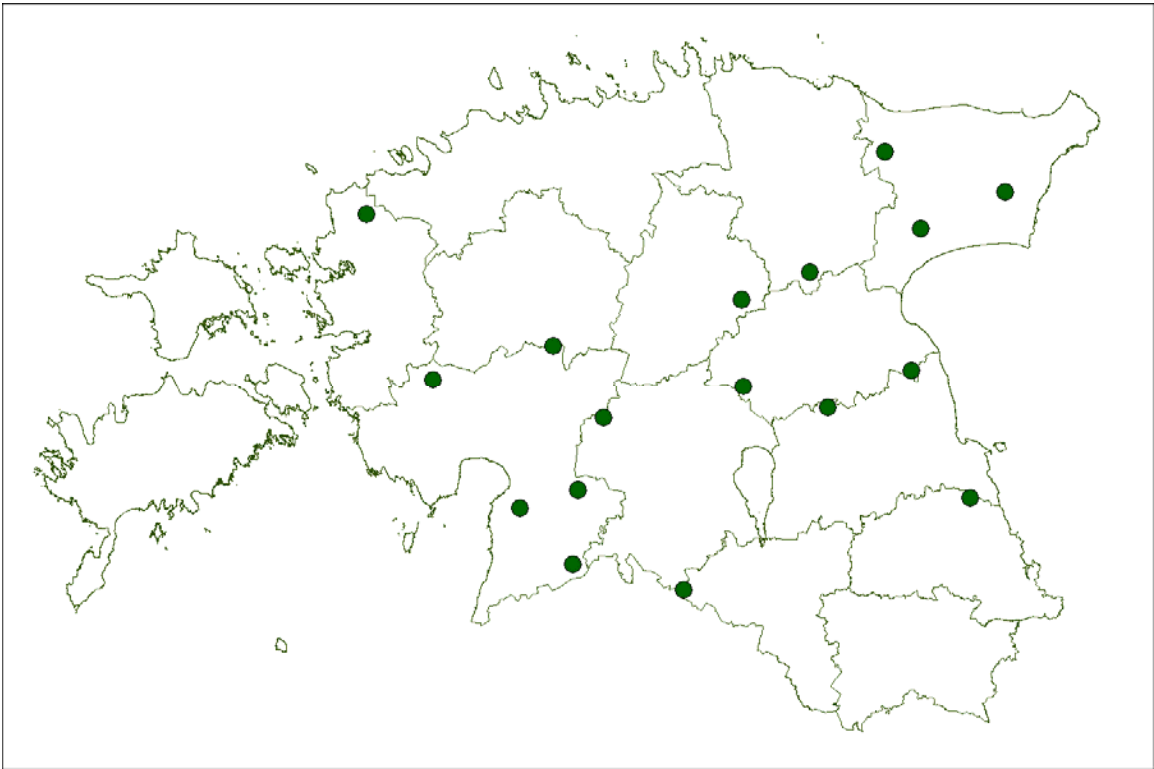
http://metsad.ee/aruanded/200812_suurkiskjate_seire_aruanne_2008.pdf

Geneetiliste meetodite kasutamine Eesti hundipopulatsiooni demograafilistes

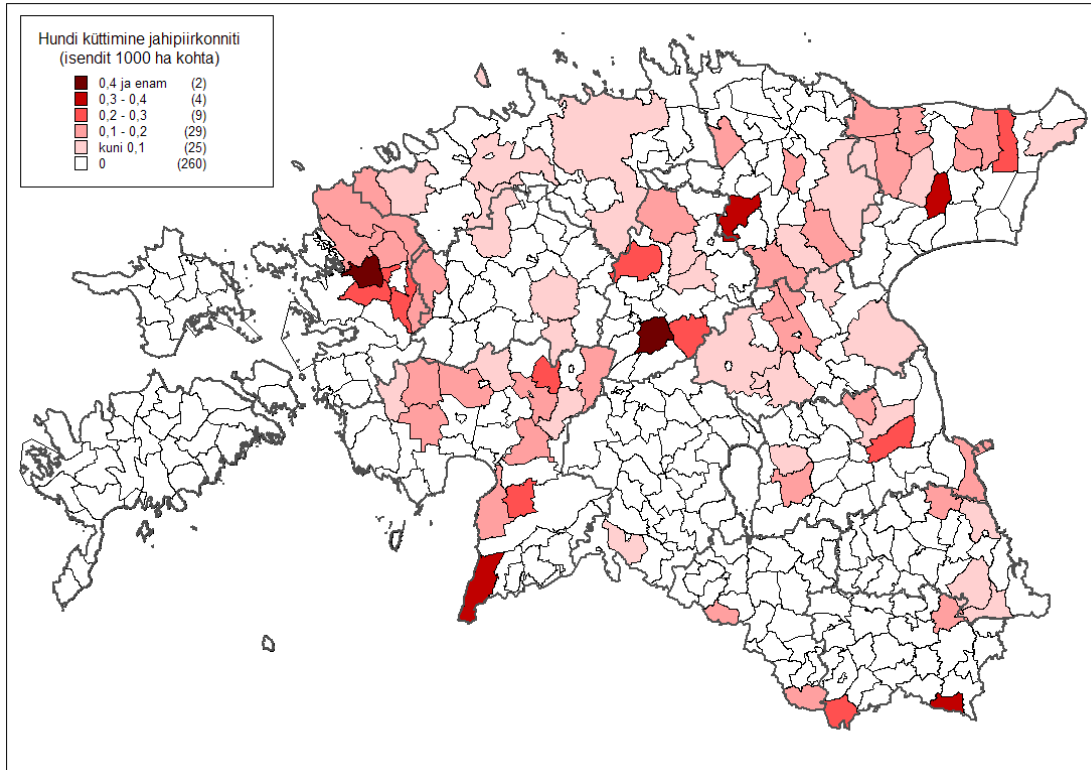
uuringutes, 2009 http://metsad.ee/uso/200904_gen_m_kasut_hundi_uuringutes.pdf

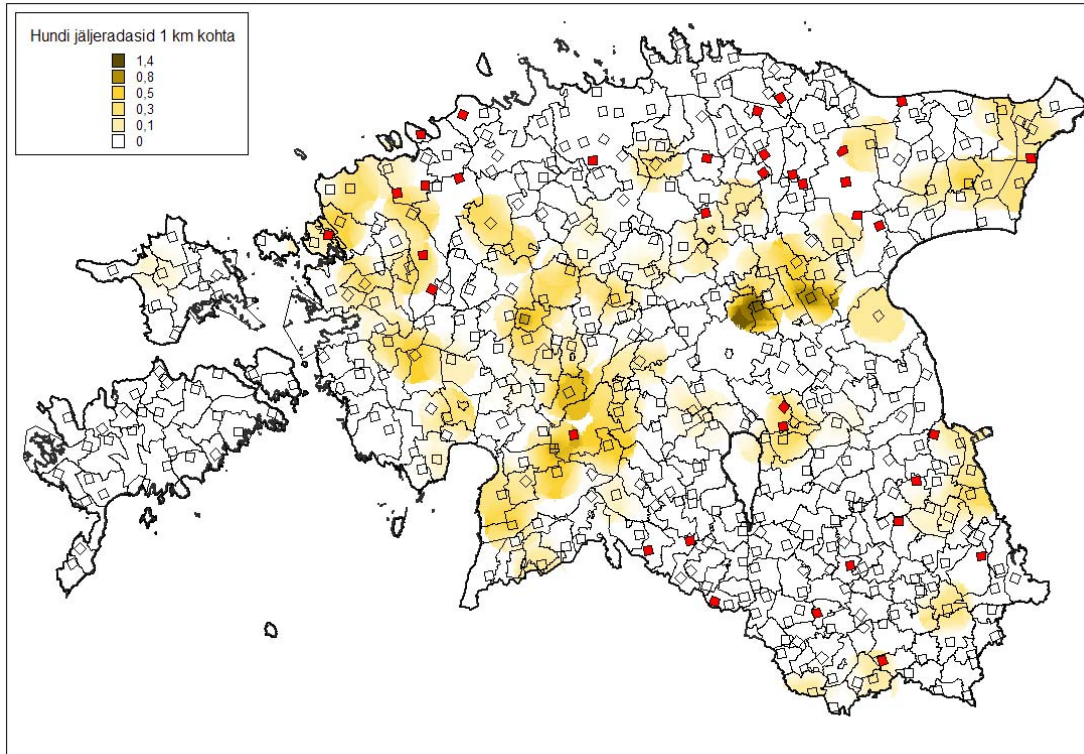
Hundi pesakonnad 2008 a. *Reproductive wolf packs in 2008.*

Hundi pesakonnad 2007 a. *Reproductive wolf packs in 2007.*

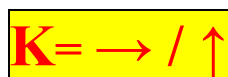
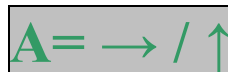
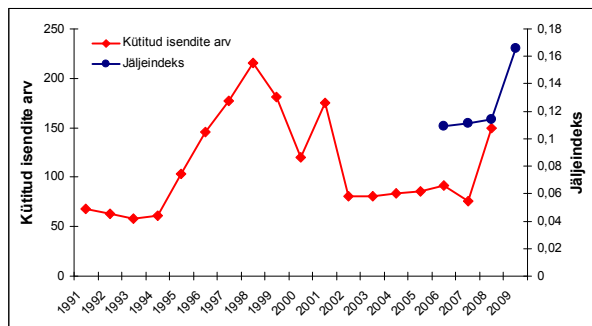

Hunting bag of Wolf (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts.

Relative population density of Gray Wolf (winter-time track index).

ILVES (*Lynx lynx*)

Ilvese küttimine aastatel 1991 – 2009 ning ruutloenduse jäljeindeksi muutused ajavahemikus 2006 – 2009.
The number of *Lynx* hunted in 1991 – 2009 and winter track index (tracks per 1 km) in 2006 - 2009.

Tabel 10. Ilvese arvukusdünaamikat iseloomustavad näitajad (pesakondade arv, küttimine ruutloenduse jäljeindeks ja jahimeeste hinnang arvukuse muutustele) viimasel kolmel aastal ning nende suhteline muutus 2008. aasta jahihooajal võrreldes eelnenud aastaga.

Maakond County	Pesakondade arv No. of reproductive females			Pesakondade arvu muutus Change	Küttimine Hunting			Küttimismahu muutus Change in %	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)			Jäljeindeksi muutus Change in %	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)
	2006	2007	2008		2006	2007	2008		2007	2008	2009		
Harjumaa	7	7	12	+	8	7	13	85,7	0,09	0,10	0,15	49,5	+
Hiiumaa	2	1	1	=	0	0	0		0,01	0,00	0,04	255,3	=
Ida-Virumaa	6	6	8	+	5	6	4	-33,3	0,10	0,06	0,08	44,4	=
Jõgevamaa	6	10	8	=	6	4	9	125,0	0,13	0,14	0,22	57,0	+
Järvamaa	10	8	10	=	6	8	14	75,0	0,17	0,20	0,21	5,5	+
Läänemaa	6	7	8	+	4	4	10	150,0	0,12	0,17	0,36	109,2	+
Lääne-Virumaa	10	6	8	=	10	2	7	250,0	0,13	0,13	0,10	-20,6	-
Põlvamaa	6	7	8	+	3	5	10	100,0	0,11	0,07	0,17	129,5	+
Pärnumaa	18	14	19	+	15	8	22	175,0	0,10	0,07	0,24	214,7	=
Raplamaa	7	9	10	+	8	3	13	333,3	0,11	0,15	0,26	73,8	+
Saaremaa	0	0	0	=	0	0	0		0,02	0,00	0,00		=
Tartumaa	7	9	8	=	5	6	13	116,7	0,10	0,18	0,16	-10,5	-
Valgamaa	9	11	10	=	6	8	10	25,0	0,17	0,10	0,10	-39,3	+
Viljandimaa	7	7	7	=	8	7	10	42,9	0,04	0,10	0,16	62,1	+
Võrumaa	9	11	11	+	8	8	15	87,5	0,22	0,17	0,23	29,6	=
Kokku (Total)	110	113	128		92	76	150	97,4	0,11	0,11	0,17	45,5	+

Ilves on üks neist liikidest, kelle arvukus on ruutloenduse andmete põhjal olulisel määral kasvanud. Arvukuse suurenemisele viitab selgelt ka pesakondade arvu ehk siis järelkasvu märgatav suurenemine. Ilvese kutsikate osakaal asurkonnas talvel on 30-40 % ehk siis iga saja vanalooma kohta on sügiseks keskmiselt 55 kutsikat. Kuigi kutsikate osakaal küttimisvalimis ei peegelda otseselt nende osakaalu asurkonnas, näitab see siiski, et viimased paar aastat on olnud ilvesele küllaltki head juurdekasvuaastad.

Kuigi möödunud hooajal kütitati 150 ilvest, näitas jäljeindeks ikkagi arvukuse suurenemist, mistõttu arvukuse edasise kasvu pidurdamiseks tuleks vähemalt osades maakondades küttimismahtu veelgi suurendada. Ilvese arvukuse tõusu pidurdamine on vajalik eeskätt seetõttu, et metskitse, kui ilvesele eluliselt tähtsa saaklooma, arvukus paistab olevat oma

pikaajalise tõusule järgnevalt pidurdunud ning piirkonniti isegi langenud. Metskitse arvukuse langus võib aga hakata negatiivset mõju avaldama suureks paisunud ilveseasurkonna juurdekasvule. Seetõttu võib arvata, et tänavune küttimislimiidi ettepanek tuleb möödunud aasta omast mõnevõrra suurem.

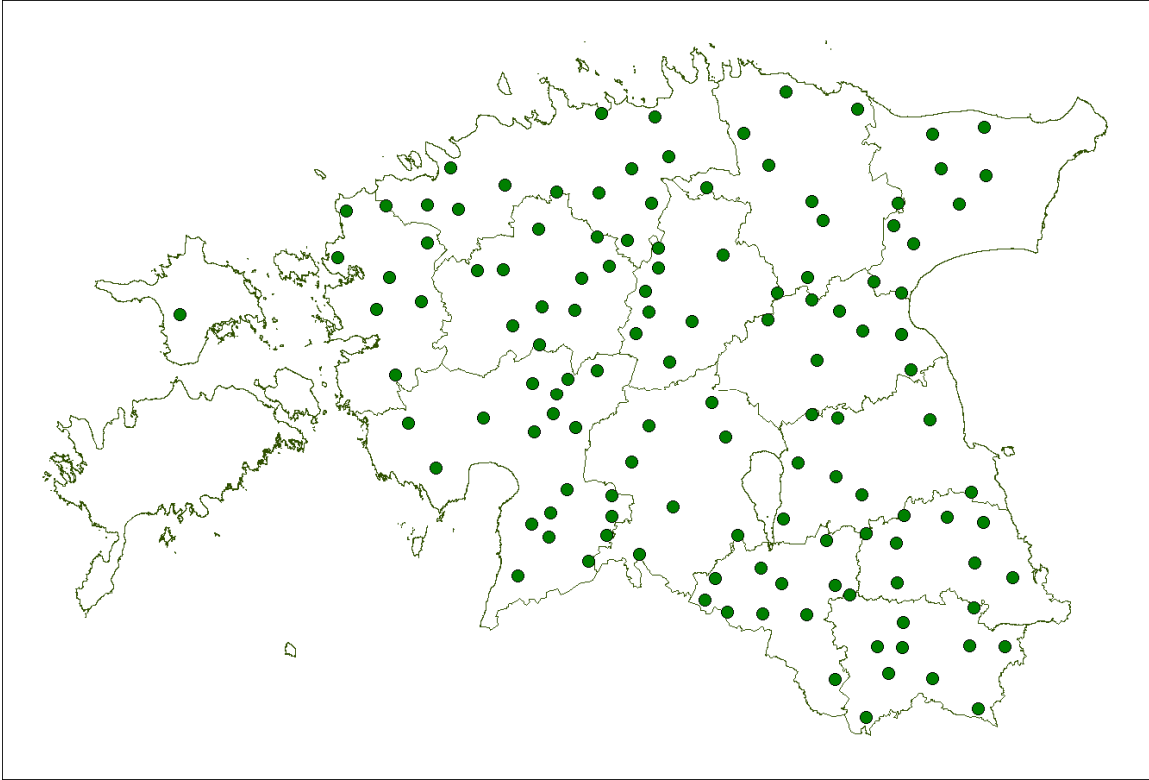
Vaata ka:

Suurkiskjate seire 2008. aasta

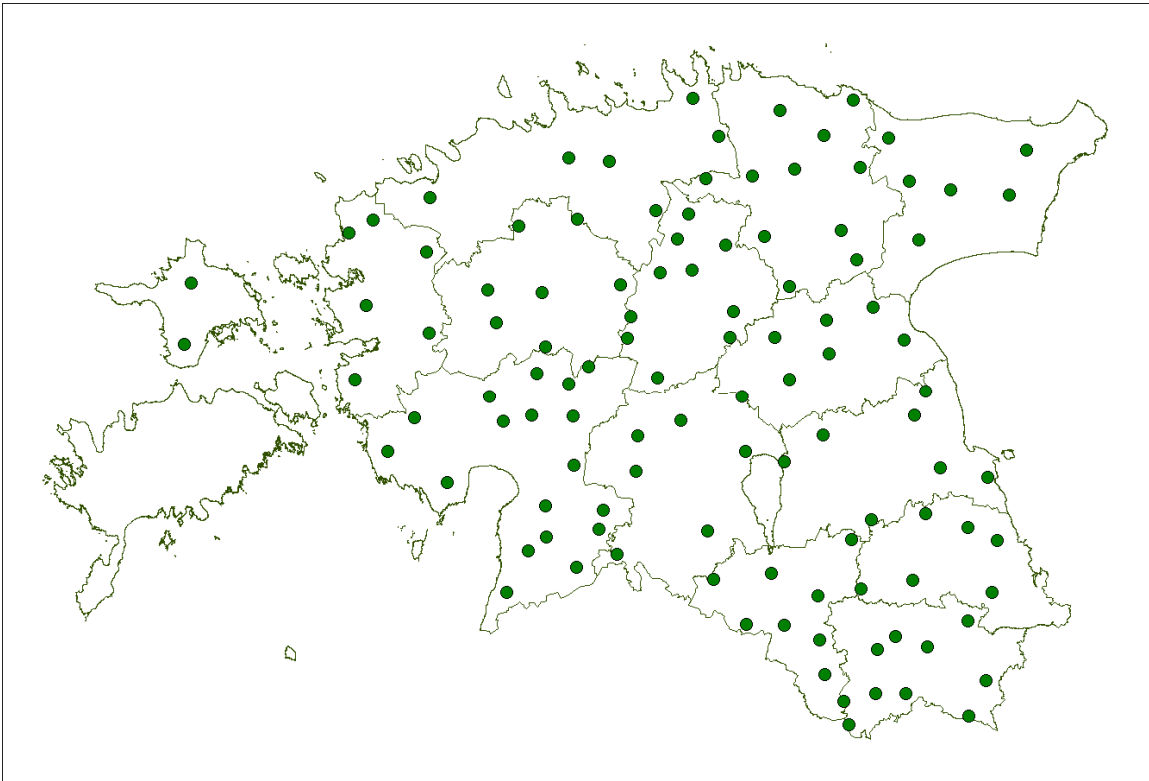
http://metsad.ee/arueded/200812_suurkiskjate_seire_aruanne_2008.pdf

Ilvese telemeetrilised uuringud II 2009

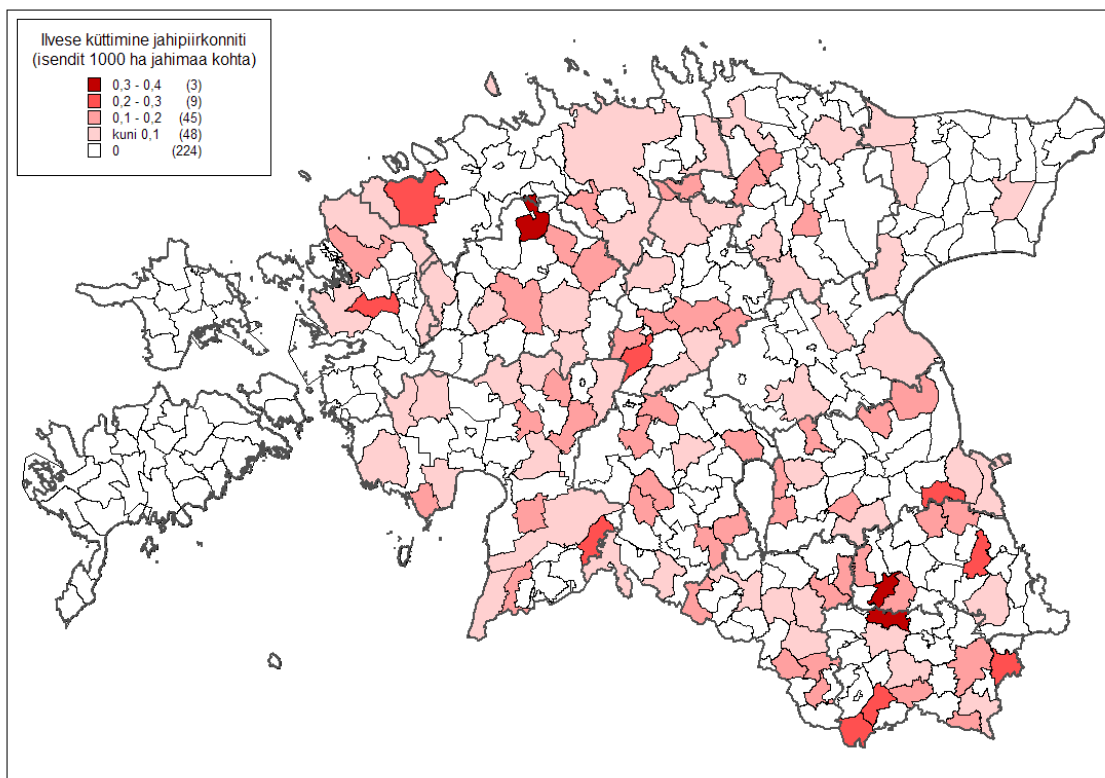
http://metsad.ee/uso/200905_ilvese_aruanne_2009.pdf

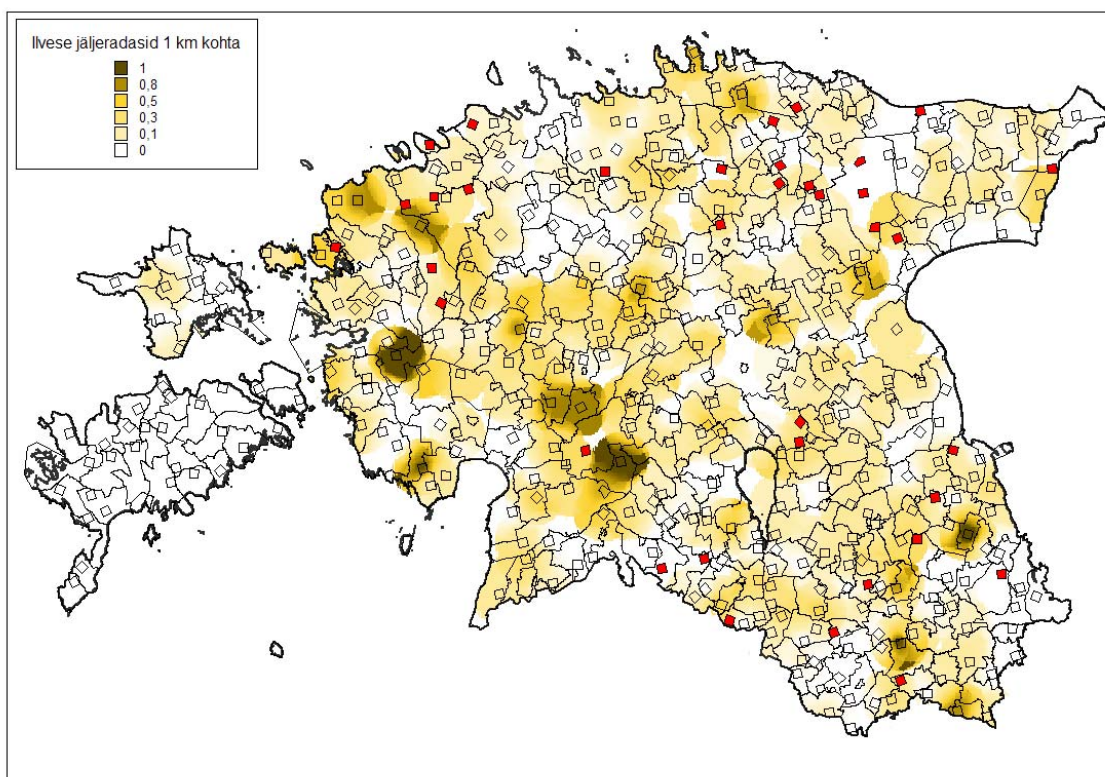
Ilvese pesakonnad 2008 a. *Lynx* reproductions in 2008.

Ilvese pesakonnad 2006 aastal. *Lynx* reproductions in 2006.

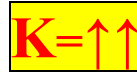
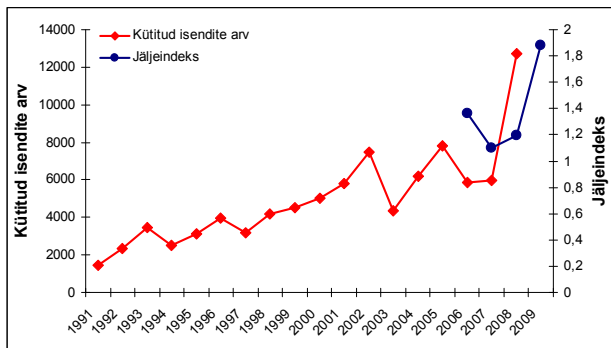

Hunting bag of Lynx (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts.

Relative population density of Lynx (winter-time track index).

REBANE (*Vulpes vulpes*)

Rebase küttimine aastatel 1991 – 2009 ning ruutloenduse jäljeindeksi muutused ajavahemikus 2006 – 2009.

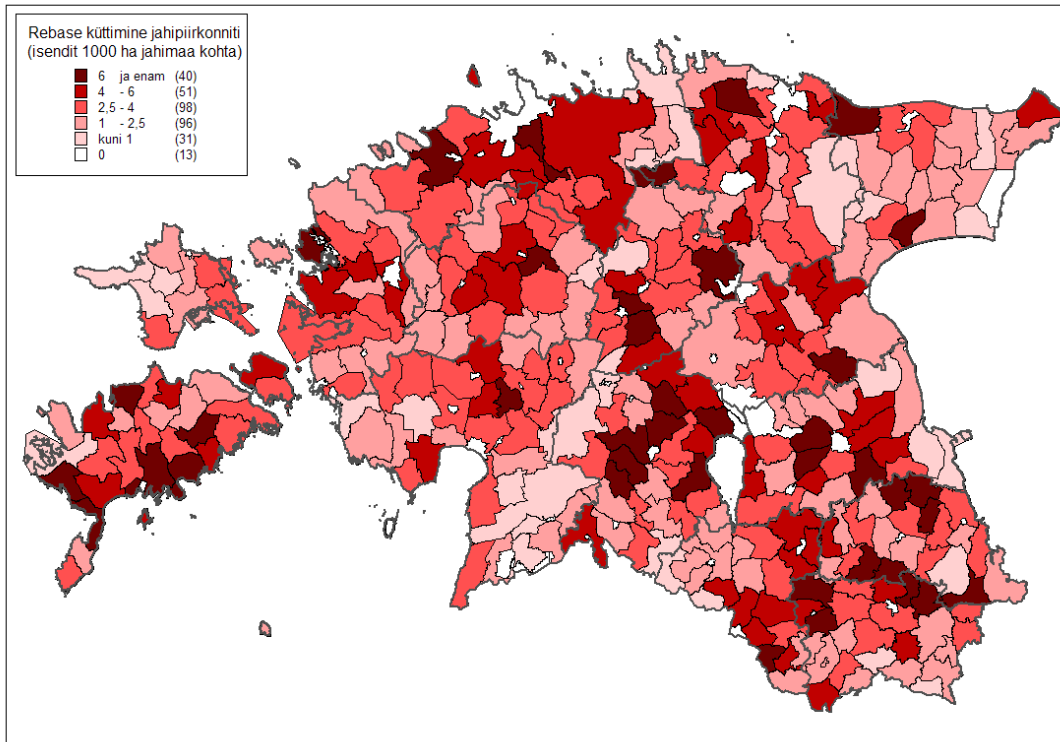
The number of Red Fox hunted in 1991 – 2009 and winter track index (tracks per 1 km) in 2006 - 2009.

Tabel 11. Rebase küttimise ja ruutloenduse andmed ning jahimeeste 2009 aasta kevadine hinnang arvukuse muutusele maakonniti võrreldes eelneva aastaga ning küttimissoovitus 2009 aasta jahihooajaks. Küttimismahu ja jäljeindeksi muutus on esitatud protsentides võrreldes eelneva aastaga.

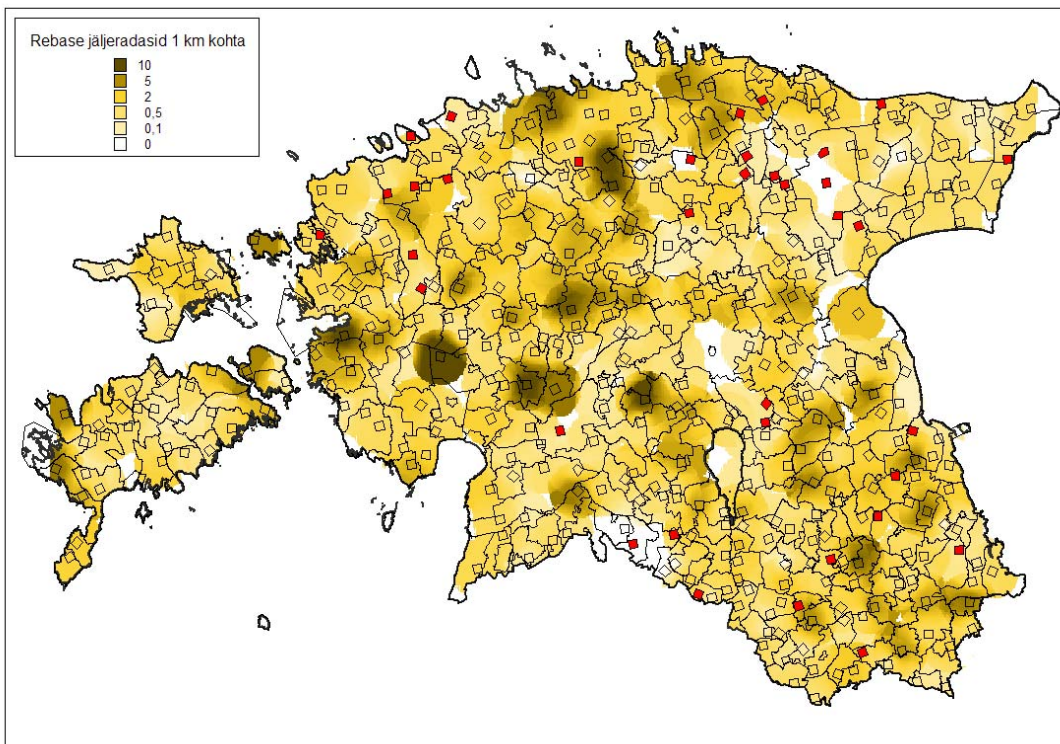
Maakond County	Küttimine Hunting			Küttimismahu muutus Change in %	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)			Jäljeindeksi muutus Change in %	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)	Küttimissoovitus Suggestion for quota in 2009
	2006	2007	2008		2007	2008	2009			
Harjumaa	503	505	1231	143,8	0,82	0,81	2,57	216,8	++	↑↑
Hiiumaa	171	129	180	39,5	1,06	1,00	1,28	27,5	++	↑↑
Ida-Virumaa	182	273	554	102,9	0,88	0,56	0,60	6,3	++	↑↑
Jõgevamaa	260	320	677	111,6	0,89	0,76	1,48	94,1	++	↑↑
Järvamaa	362	410	915	123,2	0,82	0,89	1,60	78,4	++	↑↑
Läänemaa	304	290	669	130,7	1,63	1,18	2,72	130,0	++	↑↑
Lääne-Virumaa	364	356	939	163,8	0,86	1,56	1,56	82,5	++	↑↑
Põlvamaa	446	455	781	71,6	1,40	1,26	1,95	55,4	++	↑↑
Pärnumaa	605	538	1064	97,8	0,91	0,69	2,03	193,8	++	↑↑
Raplamaa	239	318	877	175,8	1,27	1,36	2,64	94,2	++	↑↑
Saaremaa	877	888	1222	37,6	1,69	2,48	2,15	-13,5	+	→
Tartumaa	452	351	953	171,5	1,32	1,94	2,52	30,0	++	→ / ↑
Valgamaa	249	258	649	151,6	0,60	0,77	0,77	28,5	++	↑
Viljandimaa	473	541	1154	113,3	0,81	0,91	1,54	69,4	++	↑↑
Võrumaa	369	354	847	139,3	1,57	1,59	2,21	39,1	+	↑
Kokku (Total)	5856	5986	12712	112,4	1,10	1,20	1,88	57,0	++	↑↑

Sarnaselt hundile oli 2008 aasta suvi ülimalt soodne juurdekasvuaasta ka rebasele. Kui aastatel 2006 ja 2007 väljendasid nii küttimisandmed, ruutloendusandmed kui ka jahimeeste hinnangud pigem arvukuse langust, siis 2008. aastal viitasid kõik mainitud näitajad arvukuse kiirele tõusule. Hoolimata rebase küttimise enam, kui kahekordsest kasvust näitasid ruutloenduse tulemused ikka küllalt suurt tõusu. Kuna ruutloendust viiakse läbi jahihooaja lõpus, näitab see seda, et hoolimata intensiivsest küttimisest jäi arvukus ikkagi kõrgemaks võrreldes ülemöödunud kevadega. Seetõttu võib ennustada rebase arvukuse jätkuvat suurenemist ning jahimeestel tuleks rebase küttimist võrreldes möödunud aastaga veelgi intensiivistada.

Rebase intensiivne kütmine on oluline ka metskitse juurdekasvumäära suurendamiseks. Nimelt on rebase kisklus on üks olulisem suremustegur metskitsetalledele esimesel elukuul ja seda just aastatel, mil rebase arvukus kõrge ja näriliste oma madal.

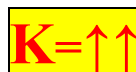
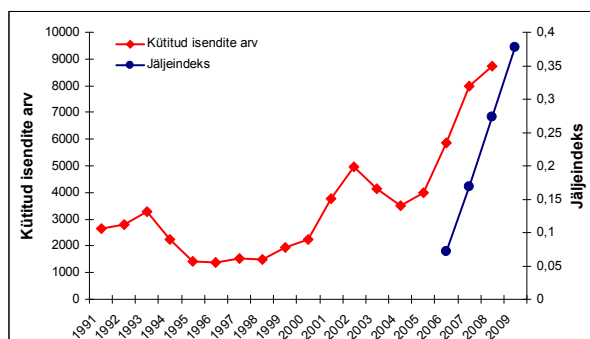

Hunting bag of Red Fox (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts.

Relative population density of Red Fox (winter-time track index).

KÄHRIK (*Nyctereutes procyonoides*)

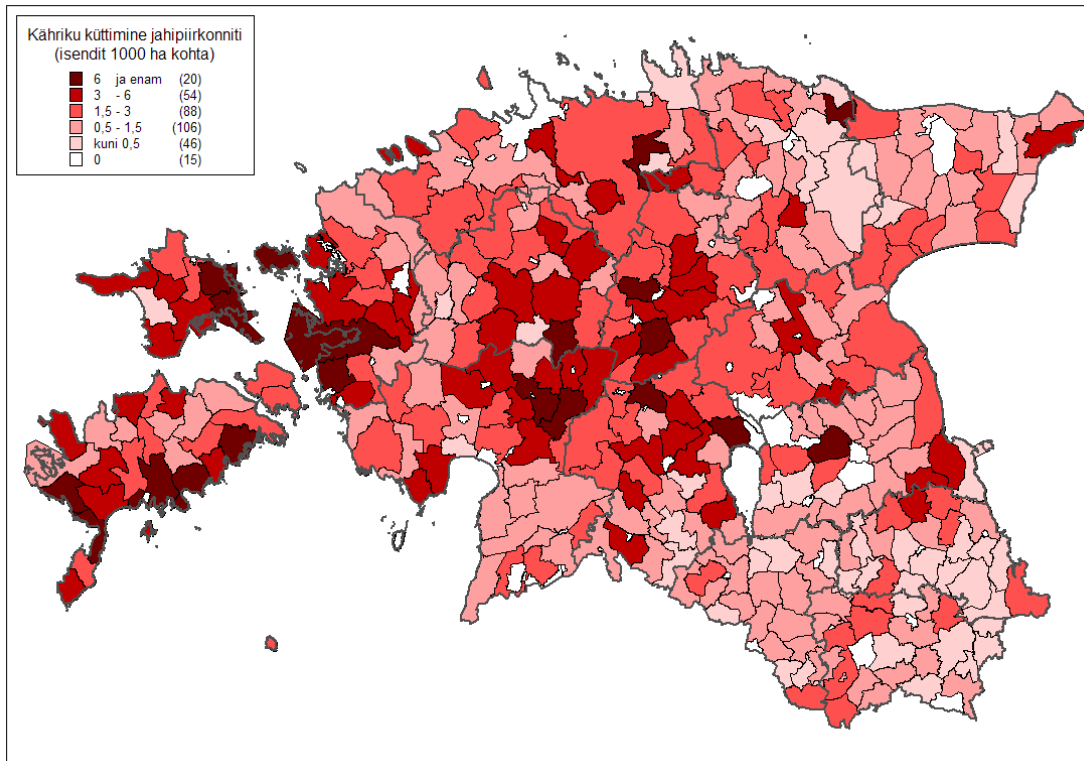
Kährriküttimine aastatel 1991 – 2009 ning ruutloenduse jäljeindeksi muutused ajavahemikus 2006 – 2009.

The number of Raccoon Dog hunted in 1991 – 2009 and winter track index (tracks per 1 km) in 2006 - 2009.

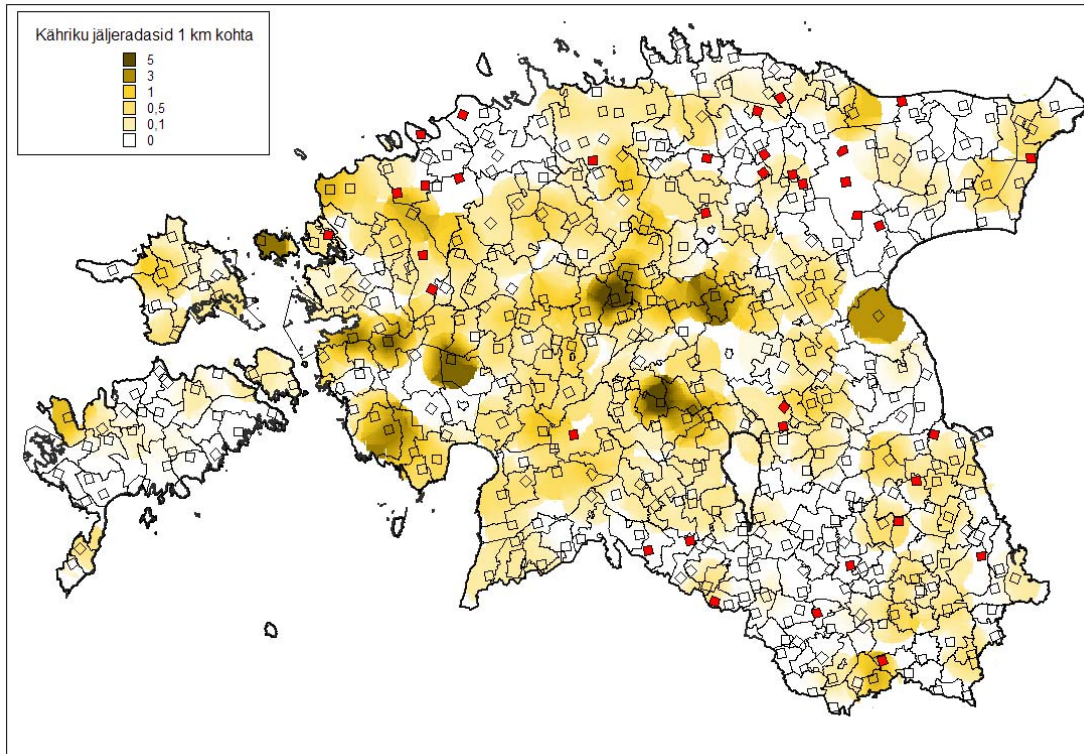
Tabel 12. Kährriku küttimise ja ruutloenduse andmed ning jahimeeste 2009. aasta kevadine hinnang arvukuse muutusele maakonniti võrreldes eelneva aastaga ning küttimissoovitus 2009. aasta jahihooajaks. Küttimismahu ja jäljeindeksi muutus on esitatud protsentides võrreldes eelneva aastaga.

Maakond County	Küttimine Hunting			Küttimismahu muutus Change in %	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)			Jäljeindeksi muutus Change in %	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)	Küttimissoovitus Suggestion for quota in 2009
	2006	2007	2008		2007	2008	2009			
Harjumaa	394	557	752	35,0	0,07	0,05	0,19	272,5	++	↑↑
Hiiumaa	246	360	459	27,5	0,04	0,10	0,30	183,9	=	↑↑
Ida-Virumaa	202	276	357	29,3	0,08	0,12	0,16	33,0	++	↑↑
Jõgevamaa	216	306	436	42,5	0,28	0,23	0,47	98,9	++	↑↑
Järvamaa	597	811	808	-0,4	0,46	0,66	1,26	90,4	++	↑↑
Läänemaa	395	795	803	1,0	0,32	0,36	0,91	151,6	+	↑↑
Lääne-Virumaa	355	394	429	8,9		0,21	0,05	-77,6	+	↑↑
Põlvamaa	119	199	168	-15,6	0,01	0,08	0,12	49,7	++	↑↑
Pärnumaa	774	1055	1016	-3,7	0,12	0,29	0,57	96,9	++	↑↑
Raplamaa	473	710	726	2,3	0,26	0,59	0,56	-5,8	++	↑↑
Saaremaa	926	1049	1128	7,5	0,38	0,12	0,11	-12,9	+	↑↑
Tartumaa	333	419	406	-3,1	0,10	0,34	0,19	-42,8	++	↑↑
Valgamaa	91	123	203	65,0	0,07	0,02		-75,5	++	↑↑
Viljandimaa	499	770	837	8,7	0,15	0,27	0,68	150,2	++	↑↑
Võrumaa	222	170	200	17,6	0,15	0,07	0,27	276,0	+	↑↑
Kokku (Total)	5842	7994	8728	9,2	0,17	0,27	0,38	38,2	++	↑↑

Kährriku arvukus on olnud alates aastast 2005 pidevas tõususes ning küttimine on olnud pidevalt madalam asurkonna juurdekasvuvõimest. Kährrik on ülimalt produktiivne liik, suve teisel poolel võib iga saja vanalooma kohta olla ligi 250 kutsikat. Kuna kährriku noorloomade suremus on suur, on sügiseks 100 vanalooma kohta umbes 150 kutsikat ning kevadeks langeb see suhe veel oluliselt. Kährrikud saavad suguküpseks enne aasta vanuseks saamist. Kuigi kährrikute küttimine on aasta-aastalt suurenenud, tuleks seda veelgi intensiivistada pidurdamaks arvukuse jätkuvat kasvu. Oluline on küttida ka kevad-talvel, mil looduslik suremus on oma põhitöö juba teinud ja talve üle elanud isendid hakkavad peagi sigima. Kährrik on Eestis ebasoovitav võõrliik, mistõttu olenemata asurkonna seisundist mingeid kaitsemeetmeid tema puhul rakendada ei hakata.

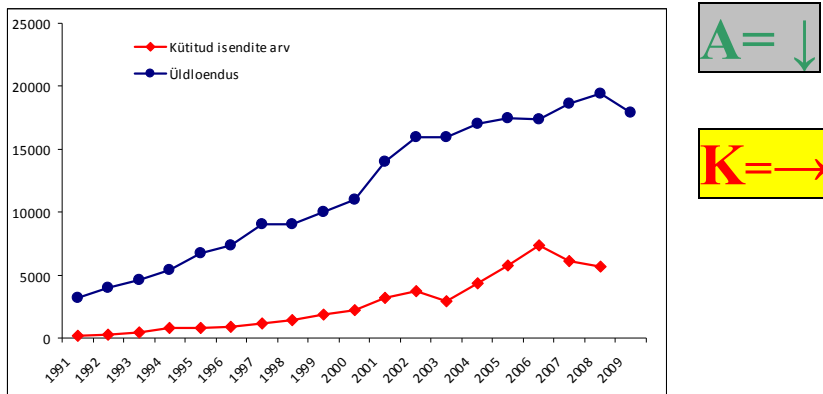

Hunting bag of Raccoon Dog (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts.

Relative population density of Raccoon Dog (winter-time track index).

KOBRAS (*Castor fiber*)

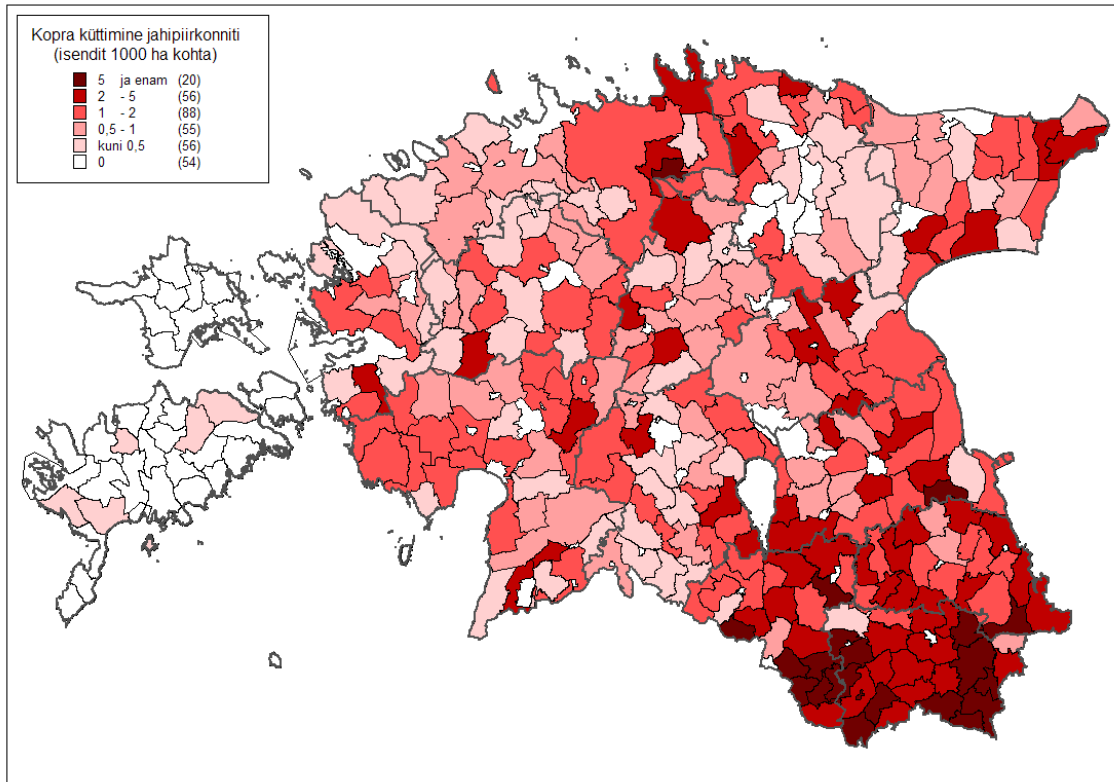

Kopra küttimine aastatel 1991 – 2009 ning arvukuse üldloenduse andmetel ajavahemikus 1991– 2009.
The number of Beavers hunted and number of Beavers by hunters estimation 1991 - 2009.

Tabel 13. Kopra küttimise ja loenduse andmed ning jahimeeste poolt antud 2009. aasta arvukuse muutus maakonniti võrreldes eelneva aastaga ning küttimissoovitus 2009. aasta jahihooajaks. Küttimismahu ja arvukuse muutus üldloenduse järgi on esitatud protsentides võrreldes eelneva aastaga.

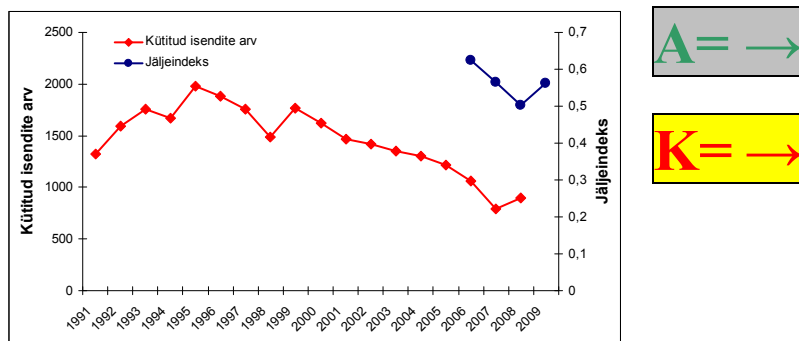
Maakond County	Küttimine Hunting			Küttimismahu muutus Change in %	Loendus Hunters estimation (n)		Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in %	Küttimissoovitus Suggestion for quota in 2009
	2006	2007	2008		2008	2009		
Harjumaa	474	317	360	13,6	1301	1204	-7,5	→
Hiiumaa	3		0	0,0	4	5	25,0	→
Ida-Virumaa	564	416	340	-18,3	1490	1336	-10,3	→
Jõgevamaa	451	490	427	-12,9	1464	1392	-4,9	→
Järvamaa	406	265	250	-5,7	606	629	3,8	→
Läänemaa	180	147	160	8,8	789	836	6,0	→
Lääne-Virumaa	414	327	265	-19,0	1211	1134	-6,4	→
Põlvamaa	495	619	492	-20,5	1109	1047	-5,6	→
Pärnumaa	508	492	456	-7,3	1889	2249	19,1	↑
Raplamaa	280	283	228	-19,4	1043	1014	-2,8	→
Saaremaa	3	1	8	700,0	77	59	-23,4	→
Tartumaa	687	426	423	-0,7	3150	1613	-48,8	→
Valgamaa	1095	847	912	7,7	1447	1319	-8,8	→
Viljandimaa	712	461	368	-20,2	1660	1600	-3,6	→
Võrumaa	1096	992	942	-5,0	2185	2423	10,9	↑
Kokku (Total)	7368	6083	5631	-7,4	19425	17860	-8,1	→

Kobras on põdra kõrval teine liik, kelle absoluutarvukust hindavad jahimehed suhteliselt täpselt, mis võimaldab üldloenduse andmeid kasutada asurkonna seisundi hindamisel. Pärast arvukuse kõrgseisu aastal 2008 paistab see tänavu mõnevõrra langenud olevat. Küttimine väljendas langustendentsi juba aasta varem. Kuigi langustrend on võrreldes eelneva arvukuse kasvuperioodiga olnud väga lühiajaline, annab see siiski lootust kopra arvukust ja sellega seoses ka tema tekitatud kahjustusi sama intensiivset küttimist jätkates mõnevõrra alla viia.

Hunting bag of Eurasian Beaver (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts.

HALLJÄNES (*Lepus europaeus*)

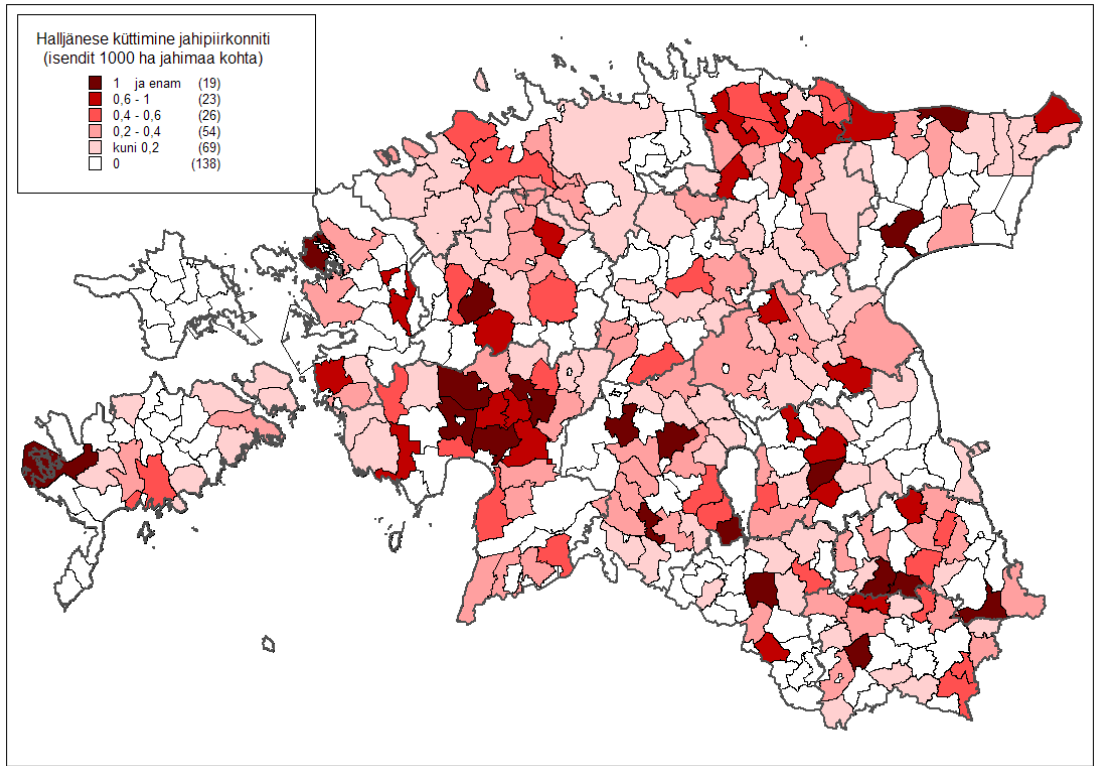
Halljänes kütmine aastatel 1991 – 2009 ning ruutloenduse jäljeindeksi muutused ajavahemikus 2006 – 2009.

The number of Brown Hare hunted in 1991 – 2009 and winter track index (traks per 1 km) in 2006 - 2009.

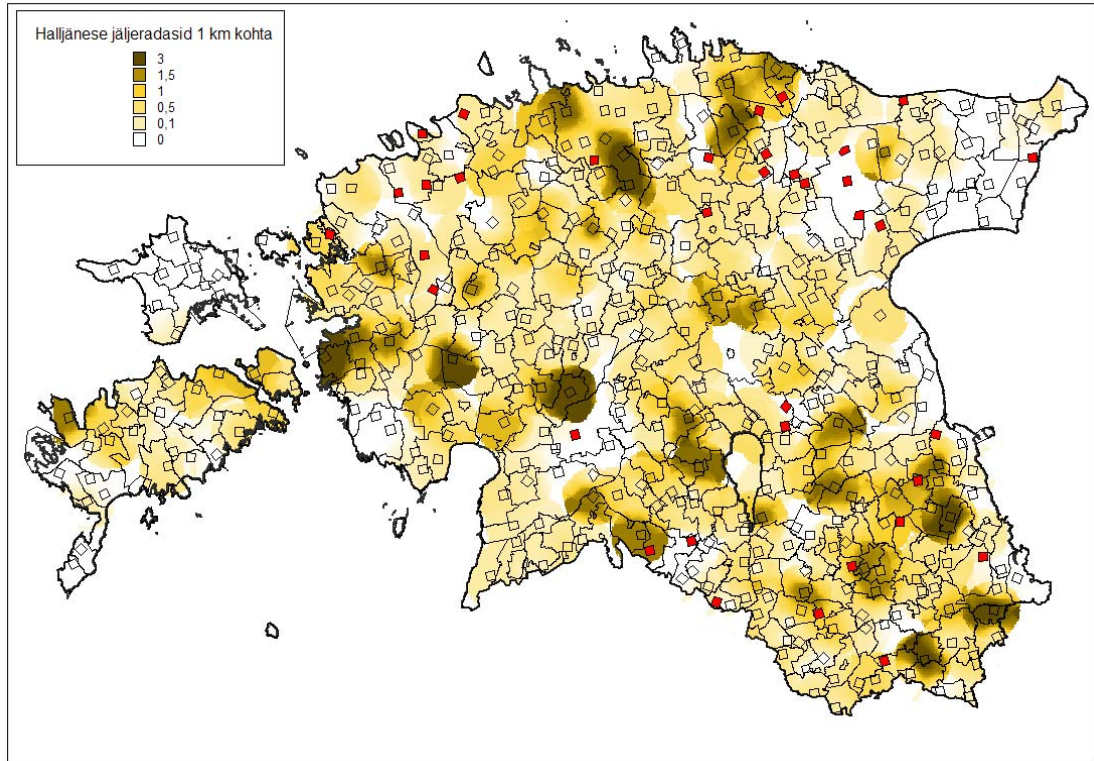
Tabel 14. Halljänes kütamise ja ruutloenduse andmed ning jahimeeste 2009. aasta kevadine hinnang arvukuse muutusele maakonniti võrreldes eelneva aastaga ning MMK poolne kütmissoovitus 2009 aasta jahihooajaks. Küttemahuga ja jäljeindeksi muutus on esitatud protsentides võrreldes eelneva aastaga.

Maakond County	Kütmine Hunting			Küttemahuga muutus Change in %	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)			Jäljeindeksi muutus Change in %	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)	Kütmissoovitus Suggestion for quota in 2009
	2006	2007	2008		2007	2008	2009			
Harjumaa	104	78	53	-32,1	0,52	0,39	0,72	85,1	-	→
Hiiumaa	0	0	0	0,0	0,02	0,02	0,01	-55,4	=	→
Ida-Virumaa	52	45	70	55,6	0,20	0,22	0,13	-40,7	=	↓
Jõgevamaa	82	73	49	-32,9	0,41	0,43	0,50	15,3	--	↓
Järvamaa	38	19	35	84,2	0,41	0,30	0,37	24,3	=	→
Läänemaa	72	46	41	-10,9	1,10	0,69	1,01	46,5	=	→
Lääne-Virumaa	65	64	82	28,1		0,48	0,49	1,5	-	→
Põlvamaa	91	75	66	-12,0	0,83	0,57	0,92	60,4	-	→ / ↑
Pärnumaa	203	135	165	22,2	0,43	0,29	0,54	89,0	-	→
Raplamaa	72	49	67	36,7	0,74	0,71	0,46	-35,0	-	→ / ↓
Saaremaa	50	17	37	117,6	0,36	0,46	0,48	4,3	=	→
Tartumaa	59	26	52	100,0	0,57	0,91	0,80	-11,9	-	→
Valgamaa	24	33	36	9,1	0,35		0,29	-19,2	-	→
Viljandimaa	102	92	95	3,3	0,41	0,45	0,60	31,1	-	→
Võrumaa	44	39	49	25,6	1,43	0,76	0,93	21,9	-	→
Kokku (Total)	1058	791	897	13,4	0,57	0,50	0,56	11,7	-	→

Kuigi halljänes kütmine ja ruutloenduse väljendavad arvukuse väikest tõusu võrreldes möödunud aastaga, ei ole see veel kindlasti piisav tõestamiseks arvukuse tegelikku tõusu. Halljänesid võidi möödunud hooajal kütida enam seoses rebase kütamise intensiivistamisega, ruutloenduses võis rolli mängida aga erinevatel aegadel tehtud loendused. Pigem võiks võrrelda tulemusi ülemöödunud aastaga, mis näitab enam-vähem sama tulemust, ehk siis stabiilsust. Jahimeeste hinnangutel on arvukus aga endiselt languses. Halljänes asurkonna seisund lubab jätkata küttemist samamoodi, nagu seda varasematel aastatel tehtud on.

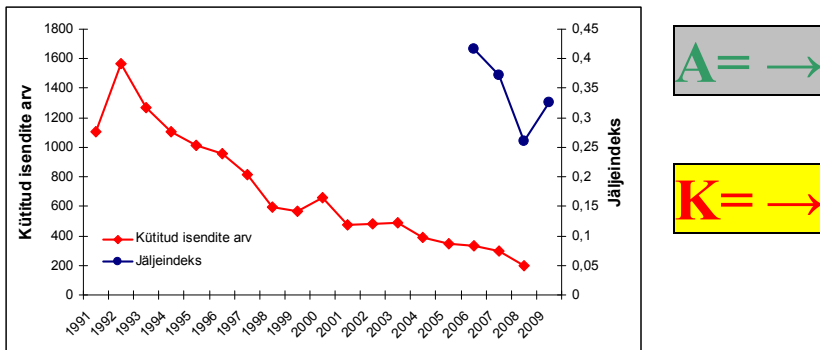

Hunting bag of Brown Hare (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts.

Relative population density of European Hare (winter-time track index).

VALGEJÄNES (*Lepus timidus*)

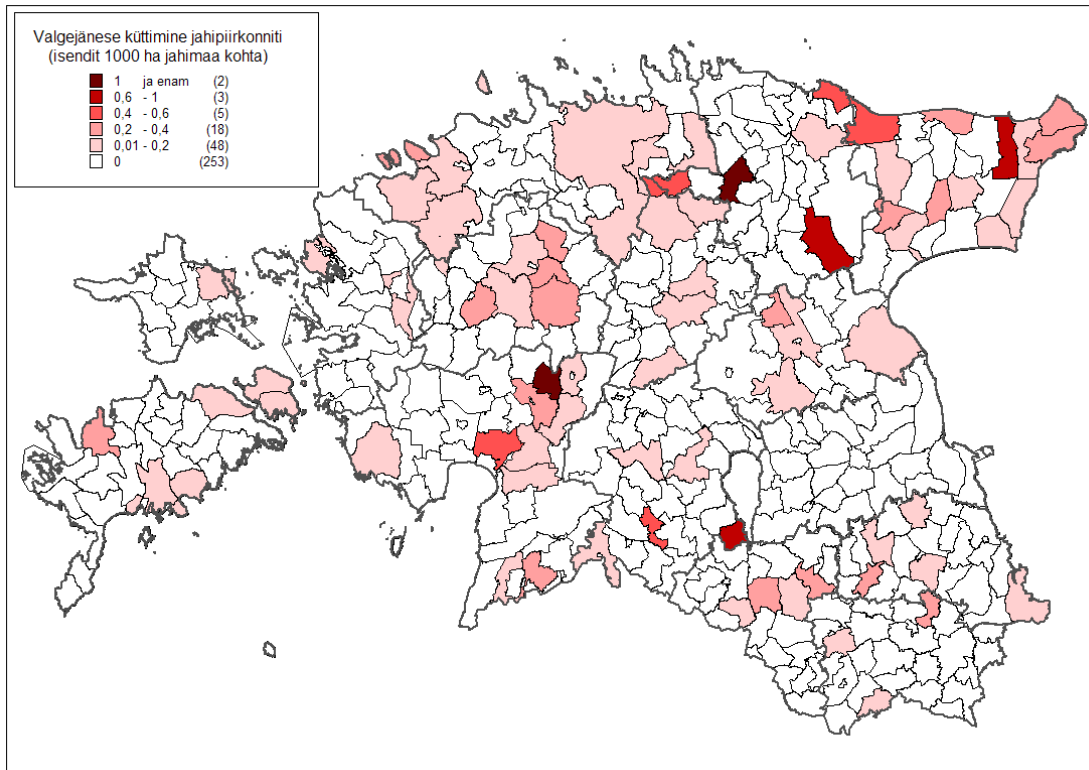
Valgejänese küttimine aastatel 1991 – 2009 ning ruutloenduse jäljeindeksi muutused ajavahemikus 2006 – 2009.

The number of Mountain Hare hunted in 1991 – 2009 and winter track index (traks per 1 km) in 2006 - 2009.

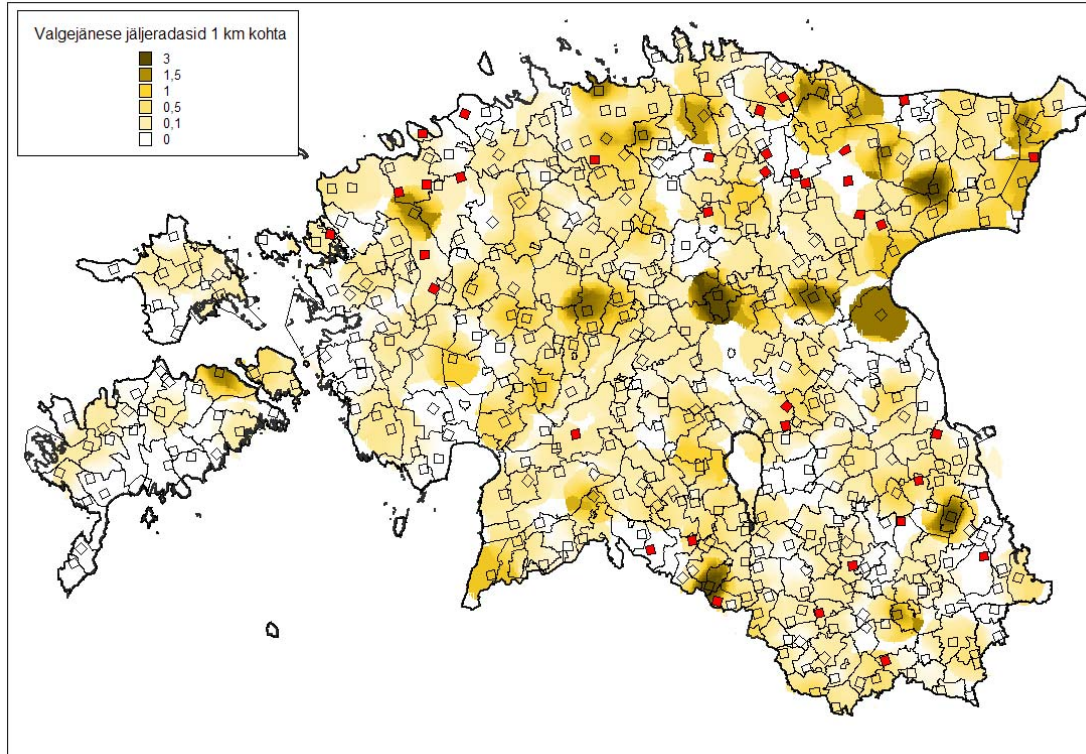
Tabel 15. Valgejänese küttimise ja ruutloenduse andmed ning jahimeeste 2009. aasta kevadine hinnang arvukuse muutusele maakonniti võrreldes eelneva aastaga ning MMK poolne küttimissoovitus 2009. aasta jahihooajaks. Küttimismahu ja jäljeindeksi muutus on esitatud protsentides võrreldes eelneva aastaga.

Maakond County	Küttimine Hunting			Küttimismahu muutus Change in %	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)			Jäljeindeksi muutus Change in %	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)	Küttimissoovitus Suggestion for quota in 2009
	2006	2007	2008		2007	2008	2009			
Harjumaa	42	24	15	-37,5	0,39	0,18	0,51	177,4	=	→
Hiiumaa	0	0	1		0,05	0,02	0,09	344,2	=	→
Ida-Virumaa	79	74	37	-50,0	1,20	0,57	0,70	22,4	=	→
Jõgevamaa	11	17	12	-29,4	0,24	0,56	0,61	9,7	--	→
Järvamaa	15	7	12	71,4	0,69	0,26	0,44	69,2	-	→
Läänemaa	0	3	2	-33,3	0,20	0,04	0,16	300,8	-	→
Lääne-Virumaa	39	23	34	47,8		0,16	0,30	92,5	-	→
Põlvamaa	12	37	6	-83,8	0,27	0,33	0,30	-9,8	-	→
Pärnumaa	55	36	30	-16,7	0,34	0,14	0,26	88,5	--	→
Raplamaa	20	17	16	-5,9	0,61	0,40	0,49	21,1	--	→
Saaremaa	6	3	9	200,0	0,16	0,25	0,15	-39,1	=	→
Tartumaa	2	1	0	-100,0	0,37	0,26	0,21	-19,8	--	→
Valgamaa	22	13	8	-38,5	0,27		0,26	-5,3	--	→
Viljandimaa	26	39	10	-74,4	0,24	0,23	0,21	-11,9	--	→
Võrumaa	4	2	4	100,0	0,25	0,21	0,21	0,3	-	→
Kokku (Total)	333	296	196	-33,8	0,37	0,26	0,33	25,3	-	→

Valgejänese küttimine on viimasel viieteistkümnel aastal olnud pidevas languses ning jõudis 2008. aasta jahihooajal nimetatud perioodi kõige madalamale tasemele. Kokku kütitati vaid 196 valgejänest. Ka jahimeeste hinnang valgejänese arvukuse muutustele on paljudes maakondades jätkuvalt negatiivne. Arvukuse pideva languse põhjustajateks peetakse elupaikade muutumist, kiskjate arvukuse kasvu ja erinevaid haigusi, kuid selget ja peamist põhjust ei ole võimalik välja tuua, kuna puuduvad põhjalikud sellekohased uuringud. Arvestades väga väikseks jäänud küttimismahte, võib küttimist tervikuna pidada selle liigi arvukusdünaamikat suunava faktorina väheoluliseks ning järgneval aastal võiks hoida liigi küttimist eelnevate aastatega sarnasel madalal tasemel.

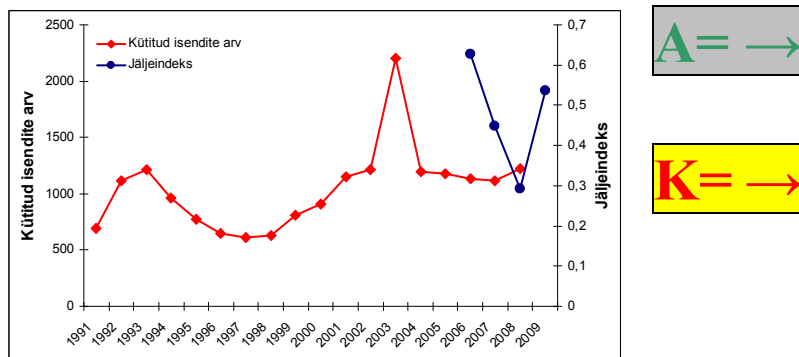

Hunting bag of Mountain Hare (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts.

Relative population density of Mountain Hare (winter-time track index).

METSNUGIS (*Martes martes*)

Metsnugise küttimine aastatel 1991 – 2009 ning ruutloenduse jäljeindeksi muutused ajavahemikus 2006 – 2009.

The number of European Pine Marten hunted in 1991 – 2009 and winter track index (tracks per 1 km) in 2006 - 2009.

Tabel 16. Metsnugise küttimise ja ruutloenduse andmed ning jahimeeste 2009. aasta kevadine hinnang arvukuse muutusele maakonniti võrreldes eelneva aastaga ning MMK poolne küttimissoovitus 2009. aasta jahihooajaks. Küttimismahu ja jäljeindeksi muutus on esitatud protsentides võrreldes eelneva aastaga.

Maakond County	Küttimine Hunting			Küttimismahu muutus Change in %	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)			Jäljeindeksi muutus Change in %	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)	Küttimissoovitus Suggestion for quota in 2009
	2006	2007	2008		2007	2008	2009			
Harjumaa	33	36	35	-2,8	0,31	0,16	0,84	436,8	=	→
Hiiumaa	128	103	107	3,9	1,02	0,38	0,65	71,7	-	→
Ida-Virumaa	104	72	97	34,7	0,53	0,19	0,51	171,8	=	→
Jõgevamaa	51	53	48	-9,4	0,12	0,28	0,76	174,1	=	→
Järvamaa	32	33	32	-3,0	0,29	0,21	0,37	79,0	=	→
Läänemaa	38	43	55	27,9	0,75	0,59	1,26	111,7	=	→
Lääne-Virumaa	76	83	86	3,6	0,11	0,46	0,46	340,4	-	→
Põlvamaa	31	34	50	47,1	0,42	0,26	0,37	44,1	=	→
Pärnumaa	191	261	163	-37,5	0,50	0,24	0,58	137,8	=	→
Raplamaa	51	35	34	-2,9	0,38	0,26	0,63	136,8	+	→
Saaremaa	135	132	180	36,4	0,39	0,58	0,26	-55,3	=	→ / ↓
Tartumaa	72	47	30	-36,2	0,90	0,48	0,43	-9,5	=	→
Valgamaa	44	51	106	107,8	0,15	0,16	0,16	5,0	=	→ / ↓
Viljandimaa	93	81	74	-8,6	0,40	0,22	0,44	94,7	=	→
Võrumaa	53	55	128	132,7	0,40	0,25	0,55	116,1	=	→
Kokku (Total)	1132	1119	1225	9,5	0,45	0,29	0,54	84,2	=	→

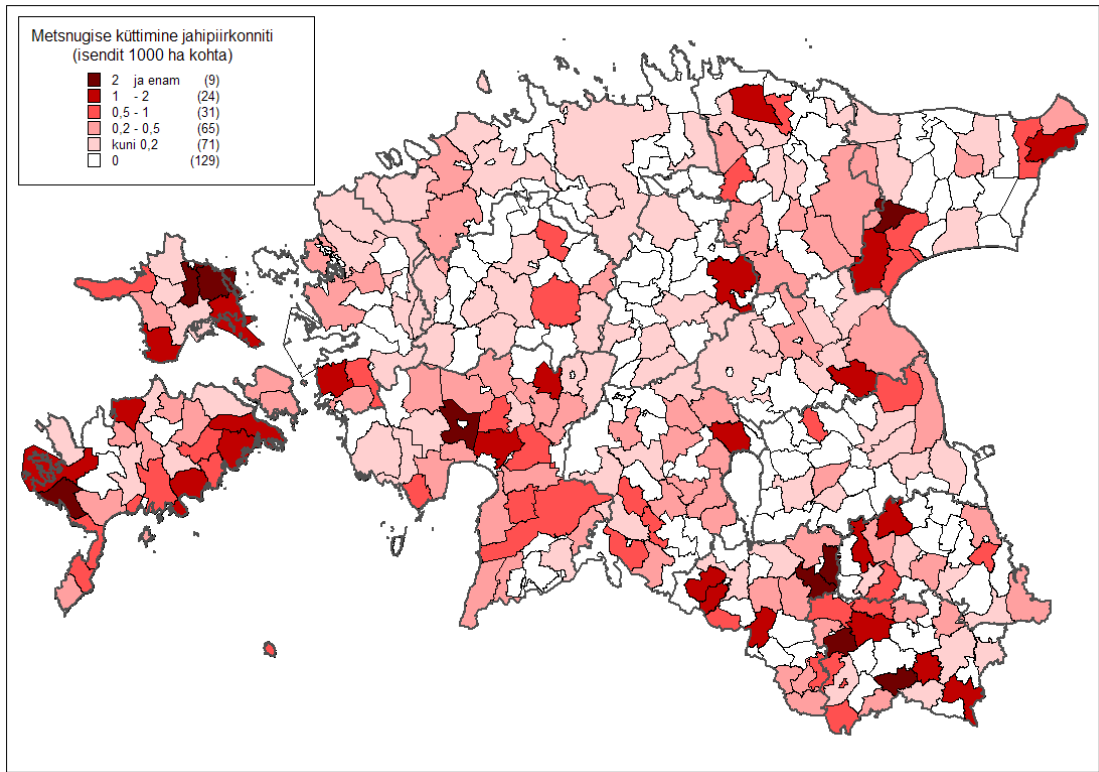
Võrreldes eelneva kahe aastaga kasvas 2008. a. kütitud metsnugiste arv ca 100 isendi võrra (9,5% võrreldes eelmise hooajaga). Enamustes maakondades suurenes ka ruutloendusega saadud metsnugise jäljeindeks (koguni 84% võrreldes eelmise loendusega). Samas ei erine 2009. aastal ruutloendusega leitud metsnugiste jäljeindeks oluliselt 2007. ja 2006. aasta loendustest. Jahimeeste hinnangul ei ole viimase kahe aasta jooksul olulisi muutusi asurkonna suuruses aset leidnud. Eelnimetatud andmed annavad seega tunnistust asurkonna stabiilsusest viimastel aastatel.

Viimastel aastatel on süüdistatud metsnugise madalas arvukuses ja aeg-ajalt metsast leitud surnud isendite hukkumises lennukitelt heidetavat marutaudi vaktsiini. Nimetatud väited

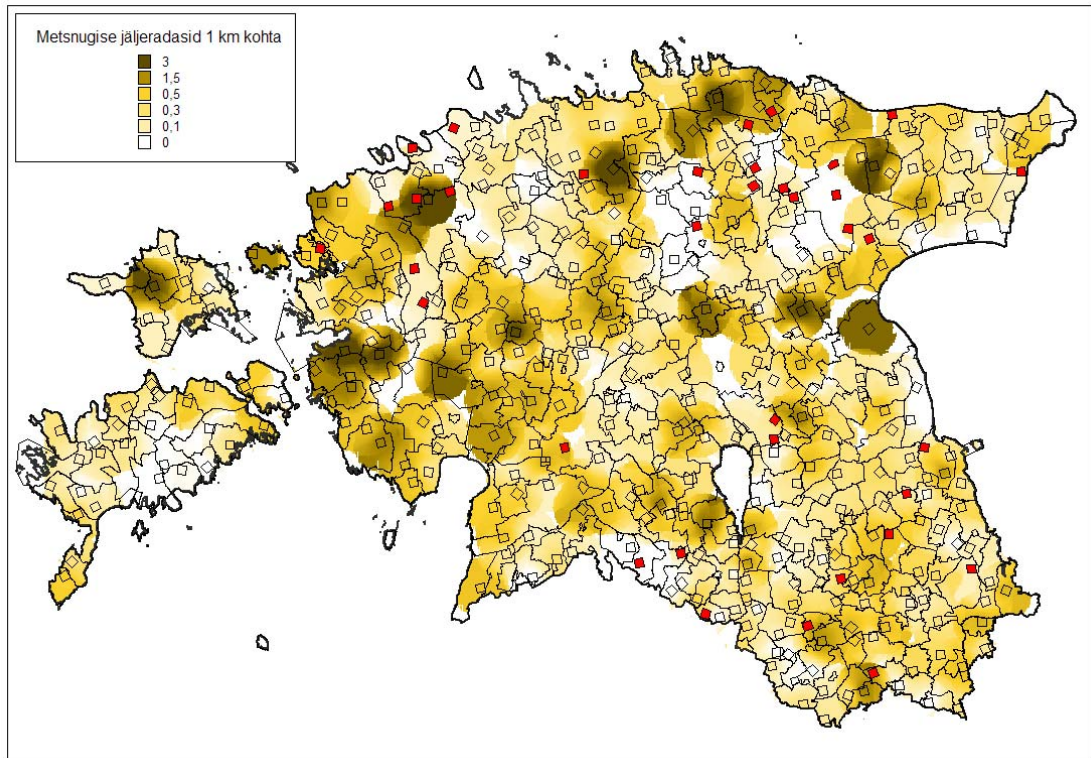
ei ole tänaseni piisavalt usaldusväärsetel ja teaduslikel alustel tuginevat tõendust leidnud. Samas on arvukuse järsud langused olnud väga lokaalse iseloomuga, mis viitab pigem mingile epideemiale väikesel alal.

Metsnugise küttimisel 2009. aasta jahihooajal tuleks hoida eelnevate aastatega samal tasemel ning lähtuda eeskätt asurkonna piirkondikust asustustihedusest.

Kivinugise leviku ja asustustiheduse kohta on andmeid vähe. Ka ruutloendusel ei ole kivinugist eraldi välja toodud, kuna tema eristamine metsnugisest ei pruugi olla jälgede järgi võimalik. Siiski näitavad küttimisandmed, et kivinugis on levinud kõikidesse mandri-Eesti osadesse. Viimase kahe aasta küttimisandmeid võrreldes võib öelda ka, et tema arvukus on suurenemas. Nii kütitati neid möödunud aastal 20, aasta varem aga vaid kaks isendit.

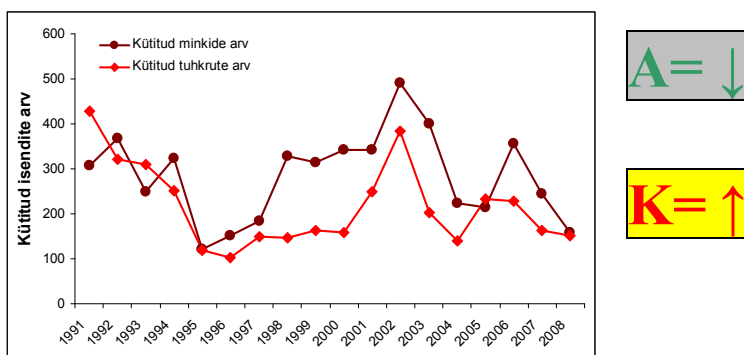

Hunting bag of Pine Marten (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts.

Relative population density of Pine Marten (winter-time track index).

MINK (*Nevison vison*)

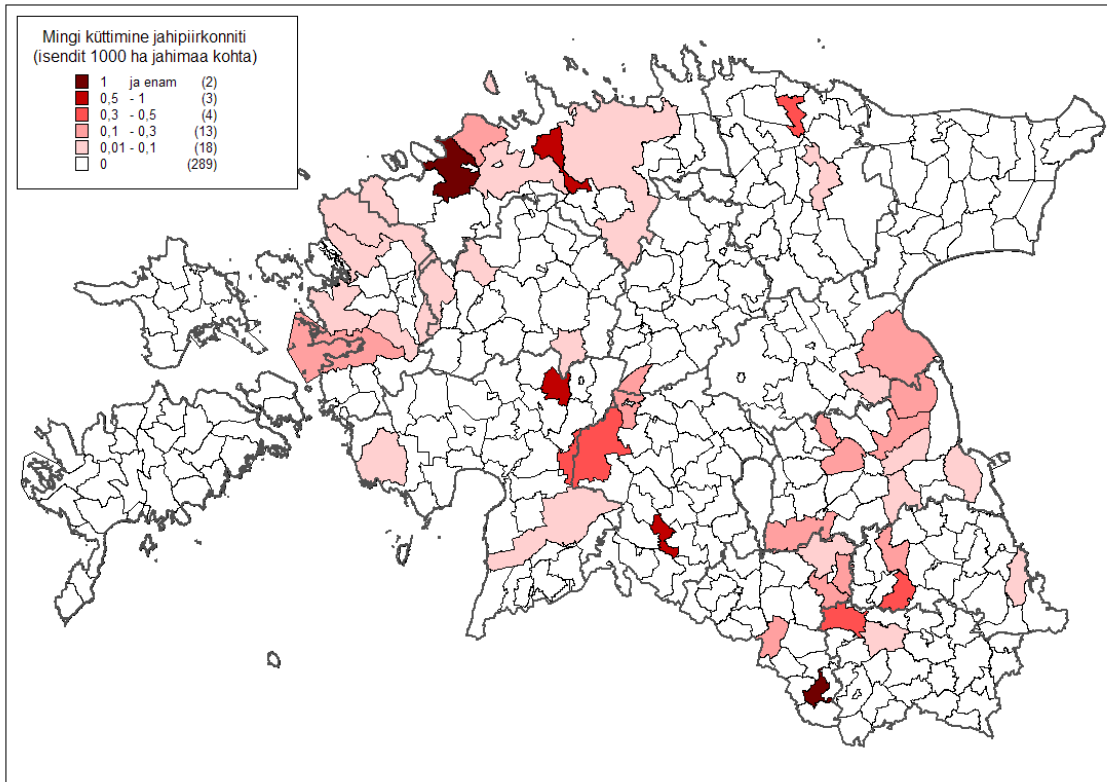
Mingi ja tuhkrude küttimine aastatel 1991 – 2008.

The number of American Mink and European Polecat (Mustela putorius) hunted in 1991 – 2009.

Tabel 17. Mingi küttimise ja ruutloenduse andmed ning jahimeeste 2009 aasta kevadine hinnang arvukuse muutusele maakonniti võrreldes eelneva aastaga ning MMK poolne küttimissoovitus 2009 aasta jahihooajaks. Küttimismahu ja jäljeindeksi muutus on esitatud protsentides võrreldes eelneva aastaga.

Maakond County	Küttimine Hunting			Küttimismahu muutus Change in %	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)			Jäljeindeksi muutus Change in %	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)	Küttimissoovitus Suggestion for quota in 2009
	2006	2007	2008		2007	2008	2009			
Harjumaa	74	58	66	13,8	0,04	0,03	0,02	-38,1	=	→ / ↑
Hiiumaa	0	0	0		0,00	0,00	0,00		=	→ / ↑
Ida-Virumaa	18	9	0	-100,0	0,00	0,04	0,01	-83,3	=	→ / ↑
Jõgevamaa	29	31	6	-80,6	0,03	0,03	0,04	62,0	=	→ / ↑
Järvamaa	5	7	0	-100,0	0,01	0,01	0,01	-5,1	-	→ / ↑
Läänemaa	10	9	10	11,1	0,02	0,03	0,04	20,3	+	↑
Lääne-Virumaa	31	6	4	-33,3		0,01	0,01	-14,4	=	→ / ↑
Põlvamaa	12	10	7	-30,0	0,00	0,00	0,01		+	↑
Pärnumaa	22	15	8	-46,7	0,04	0,03	0,01	-58,9	-	→ / ↑
Raplamaa	14	4	2	-50,0	0,00	0,02	0,01	-74,1	-	→ / ↑
Saaremaa	0	0	0		0,00	0,00	0,00		=	→ / ↑
Tartumaa	47	17	15	-11,8	0,04	0,05	0,02	-66,5	-	→ / ↑
Valgamaa		22	10	-54,5	0,01		0,00		=	→ / ↑
Viljandimaa	51	46	21	-54,3	0,08	0,04	0,02	-50,1	-	→ / ↑
Võrumaa	42	10	9	-10,0	0,01	0,02	0,09	501,0	=	↑
Kokku (Total)	355	244	158	-35,2	0,02	0,02	0,02	-25,3	=	→ / ↑

Mingi arvukus näitab viimastel aastatel aeglast langustrendi ning seda kinnitavad kõik jälgitavad näitajad. Samas on näiteks jäljeindeks usaldusväärset vaadeldav vaid koos tuhkruga, kuna nende liikide eristamine jälgede järgi on väga raske. Küttimisandmete järgi on mingi ja tuhkrude arvukus muutunud sarnases rütmis, mis viitab samadele arvukust mõjutavatele teguritele. Kuna mink on meil ebasoovitav võõrliik, tuleb soovitada tema küttimist sõltumata asurkonna seisundist igal juhul pidevalt suurendada.

Hunting bag of American Mink (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts.

TUHKUR (*Mustela putorius*)

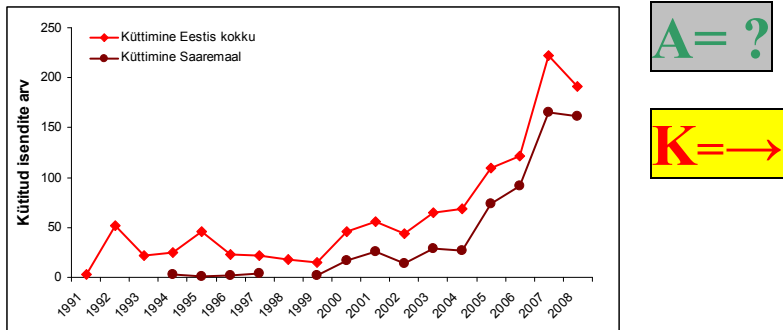
Tabel 18. Tuhkru küttimise ja ruutloenduse andmed ning jahimeeste 2009. aasta kevadine hinnang arvukuse muutusele maakonniti võrreldes eelneva aastaga ning MMK poolne küttimissoovitus 2009. aasta jahihooajaks. Küttimismahu ja jäljeindeksi muutus on esitatud protsentides võrreldes eelneva aastaga.

Maakond County	Küttimine Hunting			Küttimismahu muutus Change in %	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)			Jäljeindeksi muutus Change in %	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)	Küttimissoovitus Suggestion for quota in 2009
	2006	2007	2008		2007	2008	2009			
Harjumaa	8	9	9	0,0	0,026	0,000	0,000		=	→
Hiumaa					0,000	0,000	0,000			→
Ida-Virumaa	11	7	11	57,1	0,010	0,041	0,048	17,1	-	→
Jõgevamaa	23	28	43	53,6	0,000	0,000	0,026		=	→
Järvamaa	10	4	0	-100,0	0,000	0,009	0,000	-100,0	=	→
Läänemaa	1		5		0,010	0,018	0,004	-77,8	=	→
Lääne-Virumaa	13	6	0	-100,0		0,000	0,008		-	→
Põlvamaa	12	9	8	-11,1	0,030	0,039	0,019		-	→
Pärnumaa	30	17	5	-70,6	0,019	0,005	0,011	121,6	-	→
Raplamaa	5	2	3	50,0	0,000	0,003	0,022	627,8	-	→
Saaremaa					0,000	0,000	0,000			→
Tartumaa	35	12	13	8,3	0,025	0,021	0,010	-52,0	-	→
Valgamaa		15	12	-20,0	0,029		0,014		-	→
Viljandimaa	52	28	26	-7,1	0,013	0,025	0,049	99,9	=	→
Võrumaa	27	26	16	-38,5	0,012	0,008	0,072	807,3	-	→
Kokku	227	163	151	-7,4	0,015	0,013	0,019	50,5	-	→

Sarnaselt mingiga väljendab ka tuhkru arvukus kõigi näitajate järgi viimastel aastatel püsivat langust. Samas on tuhkru küttimismaht tagasihoidlik, mistõttu see tema arvukuse languses märkimisväärset rolli ei mängi.

Tuhkrusse tuleb kindlasti suhtuda hoopis teisiti, kui minki, kuna tegemist on meie loodusliku liigiga. Lisaks sellele on tuhkur koos metsnugise ja valgejäneseiga Loodusdirektiivi V lisa, ehk siis Euroopa tähtsusega liik. Kuna mink jagab tuhkruiga sarnaseid elupaiku, kütitaksegi enamus tuhkruid just mingipüüdjate poolt. Kui minke püütakse eluspüügilõksudega, ei oleks sugugi halb, kui kaaspüügina saadud tuhkruid lahti lastaks. Sellega aitaks jahimehed kaasa ühe loodusliku liigi käekäigu paranemisele võõrliigi arvelt, kuna tegemist on ikkagi küllalt suures ulatuses konkureerivate liikidega.

MÄGER (Meles meles)

Mägra küttimine Eestis (sealhulgas Saaremaal) ja Saaremaal eraldi aastatel 1991 -2008.

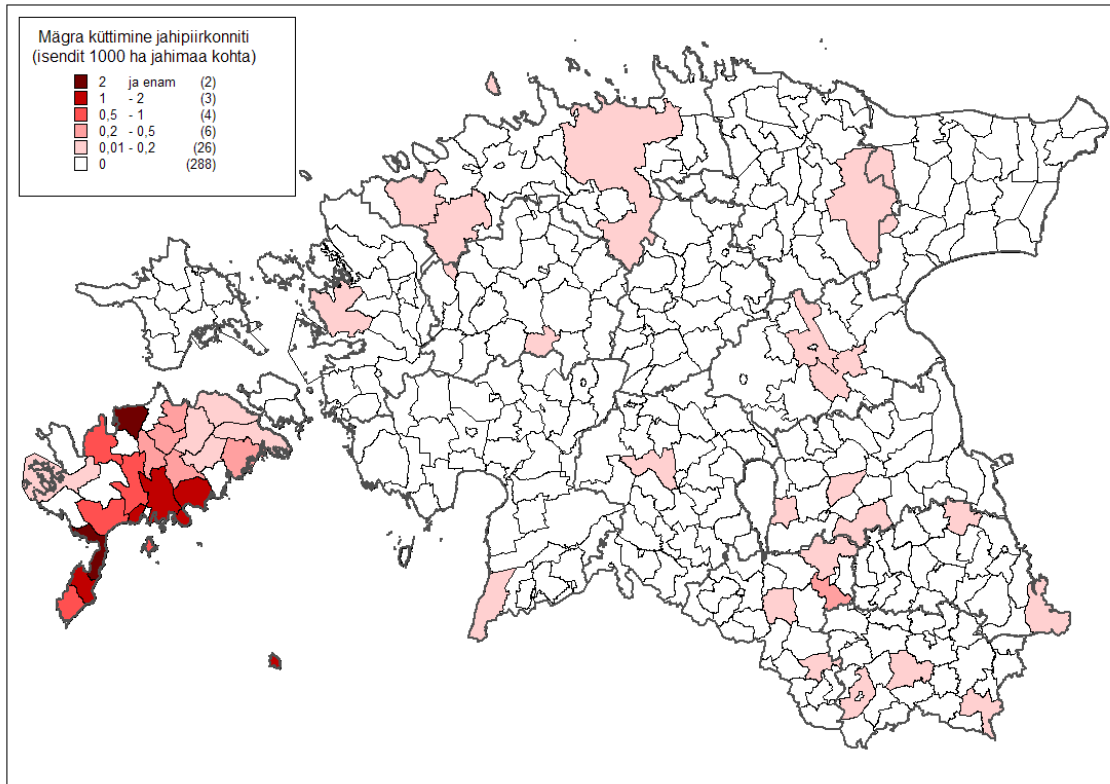
The number of Eurasian Badger huntid in Saaremaa and in Estonia in 1991 – 2009.

Mäger on liik, kelle asurkonna seisundi muutuste kohta meil igasugune info puudub, kuna käigusolevad seiremeetodid tema kohta andmeid ei tooda. Samas ei ole meil siiani rakendatud ka liigispetsiifilist mägra seiret. Küttimisandmed väljendavad mägra seisundi muutusi vaid Saaremaal, kus viimasel aastakümnel on arvukus kiiresti suurenenud ning mägrast on saanud nuhtlusliik. Mandril on mägra küttimine läbi aja olnud tagasihoidlik, mistõttu see tema seisundit sisuliselt ei mõjuta. Siin on mägra arvukust piiravateks teguriteks pigem suurkiskjad ja muudatused elupaikades. Varem intensiivselt harrastatud urujaht ning viimastel aastakümnetel intensiivistunud metsaraie on muutnud elupaigana ebasobivaks paljud linnakud. Saaremaa on aga hea näide sellest, mis toimub inimese olulisel sekkumisel looduslikku tasakaalu – hundi ja ilvese ära küttimise tulemusel on mäger seal jõudsalt signinud ning muutunud kahjustusi tekitavaks loomaks.

Vaata ka:

Mägralinnakute inventeerimine, 2008

http://metsad.ee/uso/200902_magralinnakute_inveteerimine.pdf

Hunting bag of Eurasian Badger (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts.

JAHILINNUD

Tabel 19. Jahilindude kütmine Eestis aastatel 2002 – 2008.

Hunting of game birds in Estonia during 2002 - 2008.

Linnuliik	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Rabahani (<i>Anser fabalis</i>)	763	411	484	726	1419	1400	1481
Suur-laukhani (<i>Anser albifrons</i>)	226	77	90	155	448	453	846
Hallhani (<i>Anser anser</i>)	1128	750	762	837	1529	922	1239
Valgepõsk-lagle (<i>Branta leucopsis</i>)	280	280	292	952	919	462	1324
Kanada lagle (<i>Branta canadensis</i>)	0	2	2	14	84	15	9
Määramata hani (<i>unspecified geese</i>)	207	138	25	4	39	0	0
HANED KOKKU Total n of hunted geese	2604	1658	1655	2688	4438	3252	4929
Viupart (<i>Anas penelope</i>)	587	844	1726	1466	1027	1078	761
Rääkspart (<i>Anas strepera</i>)	83	165	341	345	158	164	55
Piilpart (<i>Anas crecca</i>)	1234	4570	2556	2166	2055	3118	1426
Sinikael-part (<i>Anas platyrhynchos</i>)	6753	6321	8964	7931	4813	6204	6024
Soopart (<i>Anas acuta</i>)	193	334	769	754	145	364	494
Rägapart (<i>Anas querquedula</i>)	103	1625	312	311	300	299	151
Luitsnokk-part (<i>Anas clypeata</i>)	219	325	458	457	100	226	275
Punapea-var (<i>Anas ferina</i>)	12	35	34	19	11	6	8
Tuttvart (<i>Aythya fuligula</i>)	15	4	7	31	10	43	21
Merivart (<i>Aythya marila</i>)	44	40	56	45	0	0	0
Hahk (<i>Somateria mollissima</i>)	0	0	0	3	0	0	0
Aul (<i>Clangula hyemalis</i>)	21	223	205	173	3	7	11
Mustvaeras (<i>Melanitta nigra</i>)	30	10	68	1	2	1	49
Sõtkas (<i>Bucephala clangula</i>)	75	102	88	43	91	92	94
Määramata part (<i>unspecified duck</i>)	1831	3063	171	400	399	0	0
PARDID KOKKU Total n of hunted ducks	11200	17667	15755	14145	9114	12291	9369
Laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>)	93	176	55	170	70	84	57
Nurmkana (<i>Perdix perdix</i>)	50	96	23	111	32	41	46
Metskurvits (<i>Scolopax rusticola</i>)	1172	1034	659	750	291	1192	979
Tikutaja (<i>Gallinago gallinago</i>)	81	88	49	29	59	7	31
Kaelustuvi (<i>Columba palumbus</i>)	464	276	398	374	373	300	317
Kodutuvi (<i>Columba livia f. domestica</i>)	126	793	246	543	117	413	336
Hallvares (<i>Corvus corone</i>)	2190	2069	2383	1964	1740	1743	1870
Künnivares (<i>Corvus frugilegus</i>)	28	0	5	8	38	25	28
Lauk (<i>Fulica atra</i>)	50	97	17	73	47	30	84
Kormoran (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	83	158	127	101	290	345	407
Kajakas (<i>Larus sp</i>)	45	83	74	162	173	120	233
Hallrästas (<i>Turdus pilaris</i>)	98	34	73	70	51	43	114
Faasan (<i>Phasianus colochicus</i>)	1421	1366	1942	651	642	140	56
Hallhaigur (<i>Ardea cinerea</i>)	1	23	45	39	38	25	55
Ronk (<i>Corvus corax</i>)	13	2	11	22	244	209	175

Haneliste kütmine sõltub suurel määral rändeagest ilmastikust, mistõttu võivad erinevate aastate küttemahud olla kordades erinevad, ega näita hästi arvukuse trende. Siiski võib mõnede liikide küttemisandmetest välja lugeda ka asurkonna arvukuse muutusi. Nii tundub, et hästi läheb meist põhja pool pesitseval rabahanel, suur-laukhanel ja valgepõsk-laglele ja muidugi ka meie oma kormoranil. Püsivat arvukuse langust näitab

selgelt aga vaid faasan – ju siis on Eesti jahimees jõudnud lõpuks arusaamisele, et see jaht ei ole mitte tema jaoks.

Kõiki jahilinde kütitakse meil suhteliselt väikestes kogustes võrreldes nende asurkondade suurusega, mistõttu kütmine neile märkimisväärset mõju ei avalda. Samuti ei ole ühegi jahilinnu asurkonna seisund märkimisväärselt halvenenud, mistõttu saab jahimeestele soovitada vaid lindude kütamise jätkamist sarnaselt varasemate aastatega.

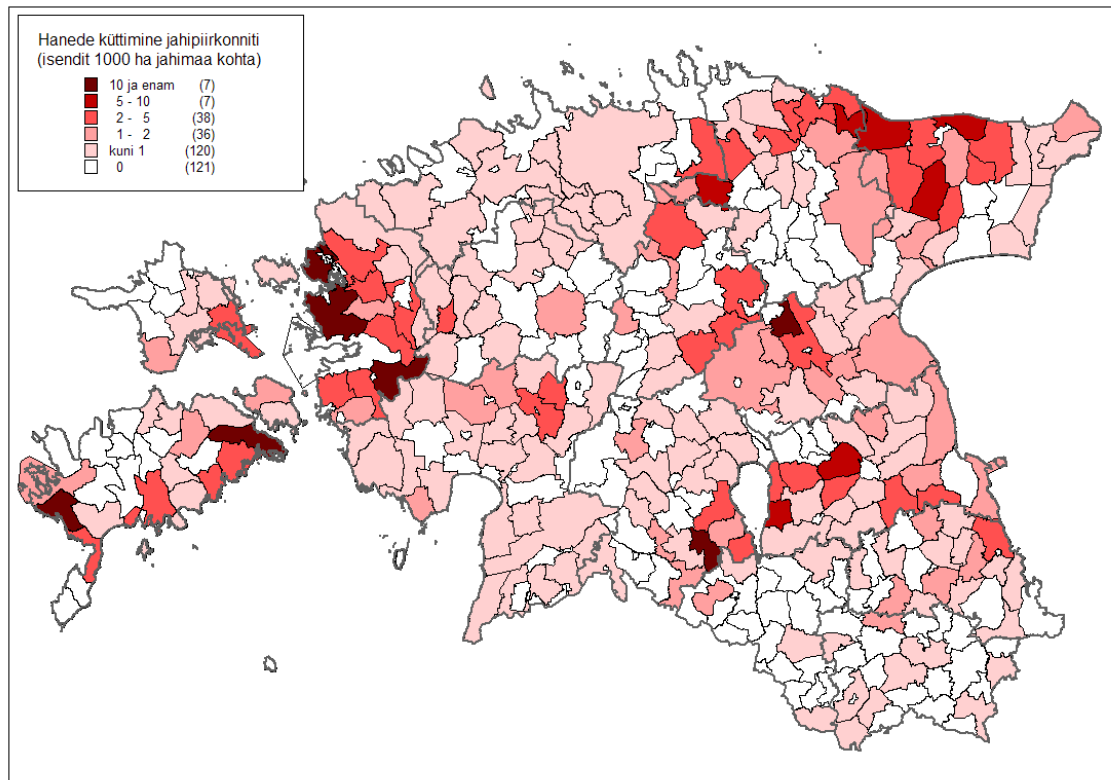
Vaata ka:

Jahilindude arvukus ja taastumine 2008

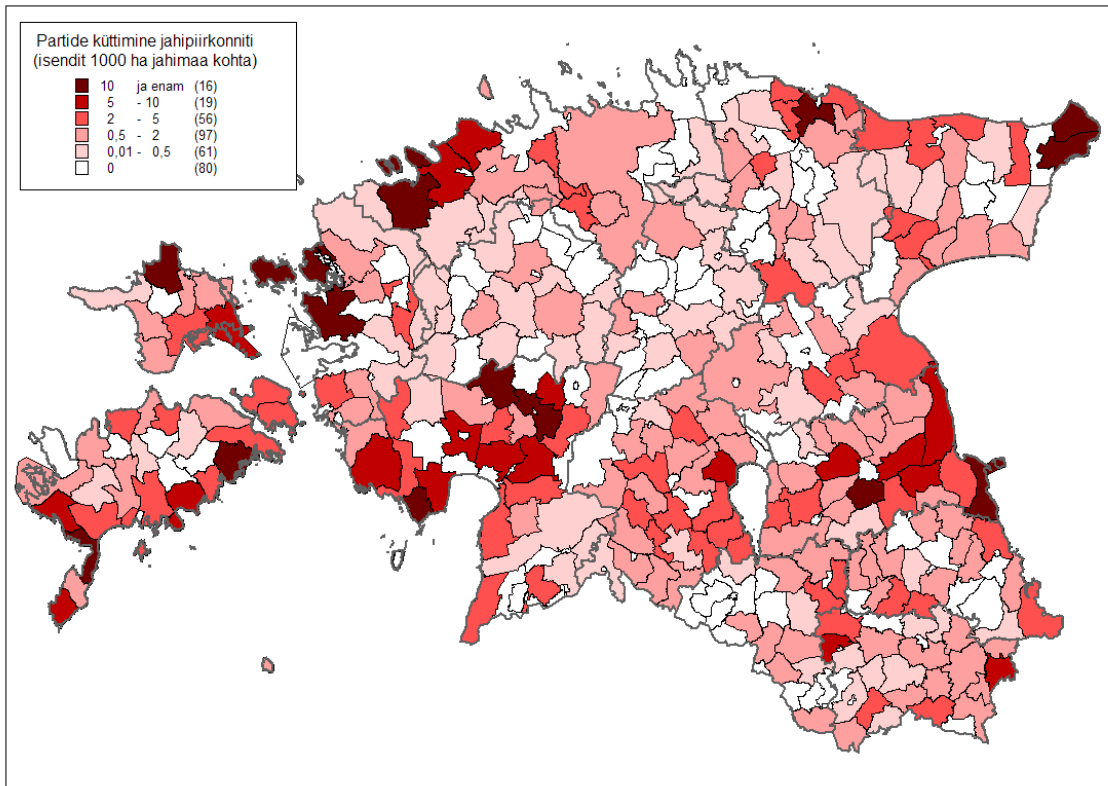
http://metsad.ee/aruanded/200901_jahilindude_arvukus_taastootmine_2008.pdf

Kormorani levik ja arvukus Eestis

http://www.metsad.ee/aruanded/200812_kormorani_levik_arvukus_2008.pdf

Hunting bag of geese (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts.

Hunting bag of ducks (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts.

KOKKUVÕTE

Seireandmete analüüsi tulemusel võib öelda, et kõik meie ulukiasurkonnad on küllaltki heas seisundis ning mingeid järske muutusi küttimise korraldamisel ühegi liigi puhul ette võtma ei pea.

Võrreldes varasemate aastatega peaks veelgi suuremat tähelepanu pöörama metssea, rebase ja kähriku küttimisele, kuna nende liikide arvukus on kõrge ning näitab jätkuvat tõusutrendi, hoolimata küttimise pidevast suurendamisest viimastel aastatel.

Asurkonna sooline-vanuseline struktuur on valikulise küttimisega looduslikust seisundist selgelt paigast ära nihutatud metsseal. Hetkel on olukord selline, et asurkonnas on kulte vähe ning nende keskmine vanus madal, emiseid on aga suhteliselt palju ja nende keskmine vanus kõrge. Vältimaks asurkonna struktuuri jätkuvat halvenemist, oleks vaja suuremat rõhku panna emaste sigade küttimisele ning piirata kultide ehk siis üksikute sigade laskmist. Emiste valikulist küttimist on kõige sobivam teha just nende kesikueas.

Küttimismahtu on riigi poolt suurendatud karule ning seda on ette näha ka ilvese puhul, kuna mõlema liigi arvukus on olnud viimasel ajal püsivas tõusus.

Tagasi võiks mõningal määral tõmmata metskitse küttimist, kuna seoses ilvese suhteliselt kõrge arvukusega ning väga intensiivse küttimisega viimasel paaril aastal on tema arvukuse tõus peatunud ning näitab kohati isegi langustendentsi.

Kõik jahipiirkonnad peaksid üritama küttida kõiki ulukeid sellises soolis-vanuselises vahekorras, mis säilitaks asurkonna struktuuri võimalikult lähedasena looduslikule. Ühe või teise soo või vanusegrupi eelistatud küttimine võib lühiajaliselt anda mingi soovitud efekti (suurem juurdekasv, suuremad trofeed vms), kuid viib pikemas perspektiivis asurkonna mandumisele. Mõistlikul määral valikuline küttimine on täiesti aktsepteeritav, kuid äärmuslikud valikulise küttimise propageerijad on lühinägelikud ning nende tegevus on tugeva ja terve asurkonna pikaajaliseks säilitamiseks selgelt kahjulik.

Autorid tänavad veelkord kõiki seirematerjali kogujaid ning soovivad kõigile jahimeestele edu käimasoleval jahihooajal.

SUMMARY

Current report is a summary of different national game monitoring annual reports from the year 2008 as well as preliminary monitoring results from the year 2009. The report gives an overview of statuses and trends of all mammal game species and recommendations for hunters for ongoing hunting season.

The evaluation of population statuses and trends are mainly based on data collected and analyzed by following methods:

1. Bag statistics where hunters are obliged to report all hunted games including sex and age group for big games (ungulates and large carnivores)
2. Track index based on snow-track counts on permanent transects all over Estonia (350 transects in total length of 4200 km in 2009)
3. The number and location of reproductive units of Large Carnivores based on mapping of sight and track observations all over Estonia
4. Age and sex structure of ungulate populations is based on observations made by hunters all over Estonia
5. Aging and estimating the reproductive status from hunted large carnivores, moose and red deer is based on samples collected from the hunted individuals
6. Hunters estimations of population numbers or trends

All of the mammal game species are in good state that allowing to continue the regular harvest. The abundance of moose is stabile, while Beaver and Roe Deer show a slow decrease. Significant increase in numbers and good reproductive rates were observed on Fox, Wild Boar, Raccoon Dog, Lynx and Wolf, therefore we advise to intensify the hunting for first three of them. Wolf quota should most probably remain at a similar level as in previous hunting season and Lynx quota should be increased. As the number of Brown Bears shows a continuous increase, the established quota in 2009 was also increased as compared to previous year. Hunting for Roe Deer is suggested to be slightly reduced. For all the other games the hunting might remain at the same level as in previous hunting season.

As a result of selective hunting of Wild Boar (where single individuals (males) are preferred compared to adult females) the proportion of older males in population has decreased. Therefore to improve the population sex and age structure we suggest decrease hunting of single individuals and increase hunting of females (yearlings) from the sounders.

To avoid the probable negative impacts of selective harvest on wild animal populations of selective harvest expressed in future, authors recommend hunters to harvest games more or less at the same natural age and sex structure as in the population.